

Управління культури, національностей та релігій  
Миколаївської обласної державної адміністрації  
Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна



# Організація роботи з дітьми дошкільного віку в Україні

*Інформаційний список  
для організаторів дитячого читання*

*Випуск 15*

Миколаїв  
2023

Укладач Л. Г. Шевцова

Редактор В. С. Тарасова

Відповідальна за випуск Т. А. Жайворонок

Організація роботи з дітьми дошкільного віку в Україні : інформ. список для організаторів дитячого читання. Вип. 15 / Миколаївська обл. б-ка для дітей ім. В. О. Лягіна ; уклад. Л. Г. Шевцова. – Миколаїв, 2023. – 49 с.



Інформаційний список літератури «Організація роботи з дітьми дошкільного віку в Україні» містить статті з періодичних видань, які надійшли до бібліотеки із січня 2022 року.

Матеріал розміщено за такими розділами:

1. Офіційні документи та матеріали
2. Методична робота у ЗДО
3. Педагогічна освіта
4. Організація навчально-виховного процесу в дошкільному закладі
5. Принципи і методи виховання та навчання дошкільників
  - Громадянське виховання
  - Правове виховання
  - Пізнаємо світ
  - Безпека життєдіяльності
  - Математика
  - Читання та розвиток мовлення
  - Творча майстерня
  - Музичне виховання
  - Фізичний розвиток
6. Ігри та свята в родинному колі та в дитячому садку
7. Сімейне виховання. Робота з родиною
8. Готуємося до школи
9. Робота з особливими дітьми

У межах кожного розділу публікації подано в алфавіті авторів або назв.

Список призначено для вихователів та музичних працівників дитячих садків. Шановні колеги, сподіваємося, що інформаційний список стане помічником у вашій професійній діяльності.

## 1. Офіційні документи та матеріали



**Дистанційна** робота під час воєнного стану // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 16-17 .

*У листі від 15.03.2022 МОН надало роз'яснення щодо організації дистанційної форми роботи педагогів під час дії режиму воєнного стану в Україні. Розглянуто заходи правового режиму під час воєнного стану та організацію дистанційної роботи.*

**Методичні рекомендації** щодо організації освітнього процесу у 2023/2024 навчальному році в закладах дошкільної освіти : додаток до листа МОН від 21.08.2023 № 1/12490-23 // Дошкільне виховання. - 2023. - N 9. - С. 12-22.

**Про організацію** безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів : додаток до листа МОН № 1/8820-23 від 20.06.2023 // Дошкільне виховання. - 2023. - N 8. - С. 14-17.

**Рекомендації** щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти в літній період в умовах воєнного стану : додаток до листа МОН № 4/1798-23 від 31.05.2023 // Дошкільне виховання. - 2023. - N 6/7. - С. 10-13.

## 2. Методична робота у ЗДО



**Бадер, С.** Готуємося до засідання педагогічної ради: що взяти до уваги / С. Бадер // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 21-24.

*Педрада визначає основні стратегічні напрями діяльності дитячого садка, розв'язує проблеми, що виникають, керує всім педагогічним процесом у закладі тощо. Щоб кожне засідання педагогічної ради було ефективним, до них слід ґрунтовно готуватися. На чому варто зосередити увагу – розповідає автор статті.*

**Вимоги до документів** про підвищення кваліфікації педагогів // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 1. - С. 35.

**Літченко, О.** Розвиваємо мислення дошкільників: два прийоми / О. Літченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 20-21.

*У статті розглянуто прийоми розвитку мислення дітей дошкільного віку: «кубик запитань», «білі плями» тощо.*

**Підготовка та проведення** засідання педагогічної ради: підказки вихователю-методисту // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 26-27.

**План реалізації річного** завдання з морально-етичного розвитку

дошкільників // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. – N 3/4. - С. 18-19.

**Права педагога** під час атестації : пам'ятка // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 1. - С. 34.

**Савінова, Н.** Атестаційний лист: як оформити та що зазначити / Н. Савінова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 1. - С. 24-30.

*Атестаційний лист – це основний підсумковий документ атестації, який підтверджує наявність кваліфікаційної категорії або тарифного розряду, педагогічного звання педагога. Для того щоб не гадати, яку інформацію про педагогічного працівника вносити в кожну графу атестаційного листа, скористайтеся підказками в статті.*

**Савінова, Н.** Упроваджуємо кейс-метод в освітній процес дитячого садка / Н. Савінова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 44-50.

*Авторка підготувала добірку кейсів, які допоможуть вихователю-методисту поліпшити освітній процес у дитячому садку, а вихователям – упровадити нові ідеї в роботу. А також запропонувала алгоритм, за яким вихователі зможуть скласти практичний кейс на будь-яку тему для роботи з дітьми.*

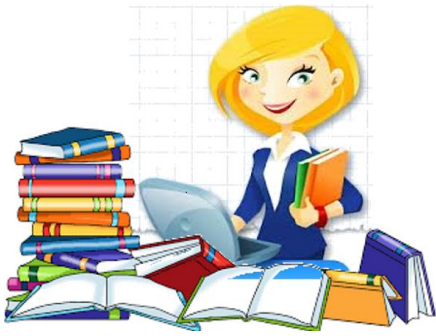
**Савінова, Н.** Як скласти характеристику на педагога / Н. Савінова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 1. - С. 31-33.

*Характеристика – один із важливих документів, який впливає на результат атестації педагогічного працівника. Вона має бути місткою, щоб сповна охарактеризувати діяльність педагога та її якість. Складає характеристику діяльності педагогічного працівника в міжатестаційний період керівник дитячого садка або вихователь-методист. Скористайтеся підказками зі статті та згадайте, що в ній вказувати та як оформлювати.*

**Швачова, О.** Кейс безпеки для закладів дошкільної освіти : рекомендації керівникам / О. Швачова, О. Косенчук // Дошкільне виховання. - 2023. - N 10. - С. 3-6.

*Сьогодні заклади дошкільної освіти України працюють у різних форматах – дистанційно, очно, змішано – залежно від безпекової ситуації в регіоні та можливостей самих закладів. Відповідно до чинних нормативних документів відповідальність за створення безпечних умов освітнього процесу несе керівник ЗДО. Що це означає? Які заходи необхідно здійснити і на які аспекти безпечного середовища насамперед варто звернути увагу керівникам? Авторки статті пропонують розібратися в цих питаннях.*

### 3. Педагогічна освіта



**Бадер, С.** Експрес-перевірка готовності педагогів до роботи влітку / С. Бадер // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 12-15.

*Для того щоб якнайшвидше з'ясувати, чи готові педагоги до роботи з дітьми в літній період, проведіть експрес-перевірку.*

*Скористайтеся карткою оцінювання, перевірте документацію, стендову інформацію та прогулянкові ділянки.*

**Бадер, С.** Організуємо літні прогулянки з дітьми / С. Бадер // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 25-28.

*Улітку прогулянки – це основна форма роботи з дітьми в дитячому садку. Адже більшу частину дня вони перебувають на подвір'ї. І головне завдання вихователя – зробити прогулянки різноманітними та цікавими. Авторка статті розповість вихователям, які прогулянки організовувати в літній період та як зробити їх безпечними й корисними.*

**Байєр, О.** Оцінюємо рівень сформованості мистецько-творчої компетентності дитини / О. Байєр, Л. Шульга // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 4-9.

*Скористайтеся порадами експертів, які допоможуть оцінити рівень сформованості мистецько-творчої компетентності дітей і заберіть у свою методичну скарбничку готовий листок експертного оцінювання.*

**Беленька, Г.** Я сам, або Як формувати в дитини навички самообслуговування / Г. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 31-35.

*У дошкільному віці бути самостійним – це вміти виконувати звичні справи без допомоги й контролю дорослого. Авторка статті дає поради, як навчати дітей самостійності; коли починати формувати навички самообслуговування; які прийоми використовувати в роботі з дітьми різного віку; як працює правило "маленьких кроків"; про що розповідати батькам вихованців.*

**Беленька, Г.** Які види праці організовувати в дитячому садку / Г. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 28-30.

*Ставлення дітей до праці змінилося. Щоб змінити таку ситуацію, необхідно переглянути зміст, форми організації та методи керівництва трудовою діяльністю дошкільників у дитячому садку з метою надати їм творчий розвиток – змінити відповідно до реалій сучасного трудового життя.*

**Гавриш, Н.** Діалогова взаємодія з дітьми раннього віку: три моделі з

прикладами / Н. Гавриш, О. Безсонова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 41-46.

*У дошкільному віці діти починають активно взаємодіяти з однолітками. Вони дружать, сваряться, миряться, допомагають, а інколи й капостять одне одному. Однак діти не народжуються готовими до спілкування. Авторки статті дають поради, як це робити за допомогою діалогової взаємодії; як застосовувати різні моделі діалогової взаємодії; як використовувати мовленнєві формули підтримки; як налагоджувати емоційний контакт із дітьми.*

**Гура, О.** Як формувати безпечну поведінку в небезпечні часи : практичні поради для педагогів / О. Гура // Дошкільне виховання. - 2023. - № 10. - С. 7-8.

*Який із заходів безпеки найефективніший у довгостроковій перспективі? Звісно ж, формування в дітей здатності розпізнавати небезпеки та адекватно на них реагувати. Деякими практичними порадами щодо роботи з дошкільниками в цьому напрямі ділиться авторка статті.*

**Дердель, А.** Диво-ширма : розвивальний посібник для дітей дошкільних груп / А. Дердель // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 18-19.

*Одна з вимог до сучасного розвивального середовища – мобільність та багатофункціональність. У пригоді стане ідея авторки, яка зуміла поєднати дидактичні посібники, фланелеграф і бізборд в одній диво-ширмі, яку можна використовувати в роботі з дітьми від молодшої до старшої групи.*

**Дистанційні заняття** з дошкільниками: дев'ять нових ідей // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 5/6. - С. 52-55.

*У зв'язку з воєнним станом у країні більшість дитячих садків не приймає вихованців. Ті, хто має змогу, проводять дистанційні заняття, які допомагають не лише зайняти дітей, а й налагодити місток зі звичайним життям. Проаналізуйте дев'ять нових ідей для відеозанять, щоб обрати найліпші для своїх вихованців.*

**Довбня, С.** Аналізуємо плани роботи вихователів / С. Довбня // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 3/4. - С. 30-31.

*Для того щоб оцінити актуальний рівень професійної компетентності вихователів і планувати подальшу роботу з ними, вихователю-методисту потрібен дієвий інструментарій. Авторка статті пропонує готову картку, завдяки якій ви швидко проаналізуєте якість планування освітньої роботи з дітьми*

**Іршак, І.** Бути сонечком для сонечок : роздуми виховательки / І. Іршак // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 23.

*Щодня поспішати до дітей, нетерпляче чекати на зустріч із ними, невтомно відповідати на численні «чому?» забавляти, втішати, навчати, виховувати. Надавати підтримку, підбадьорювати, заспокоювати, допомагати пройти випробування війни – знайти в собі сили для такого, без перебільшення, подвигу здатні лише люди, які прийшли в дитячий садок за покликом душі. Допис виховательки з Черкащини саме про це.*

**Казакова, Ю.** Інтерактивний плакат: електронний посібник власноруч / Ю. Казакова // Дошкільне виховання. - 2022. - N 3/4. - С. 14-16 : іл. кольор.

*В умовах сьогодення зростає важливість дистанційної освіти, зокрема й дошкільнят. Тож педагоги опановують цифрові ресурси й навіть самі розробляють електронні посібники. Авторка статті пропонує покрокову інструкцію зі створення інтерактивного плакату.*

**Каун, А.** Як сконцентруватися на роботі під час війни / А. Каун // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 59.

*До початку війни ми всі були сильними та працездатними, але зараз наша психіка переживає травматичну подію. Працювати стало складно, адже весь час ми відволікаємося на повідомлення про ще одні переговори, обстріли, гуманітарні коридори тощо. Психолог Алла Каун пропонує п'ять порад, які допоможуть сконцентруватися на роботі та вберегти власні ресурси.*

**Кожелупенко, Т.** Педагогічний батл: прокачуємо професійну майстерність / Т. Кожелупенко // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 1. - С. 36-40.

*Шукаєте цікаві та незвичні форми роботи з педагогами, щоб підвищувати їхню професійну майстерність? Організуйте педагогічний батл, під час якого вони позмагаються в професійній майстерності, продемонструють креативність, свої вміння й навички та поділяться досвідом.*

**Кондратець, І.** Рефлексійні "вітамінні" : техніки для підтримання психологічного здоров'я дітей / І. Кондратець // Дошкільне виховання. - 2023. - N 9. - С. 3-7.

*Усім відомо, що вживання вітамінів є одним із важливих складників підтримання і зміцнення здоров'я. А як щодо "вітамінних комплексів" для психологічного здоров'я малечі? Такі теж існують. У поданій статті авторка пропонує добірку рефлексійних технік та практичні поради з їх використання в освітньому процесі.*

**Кондратець, І.** Спочатку надіньте кисневу маску на себе, або Як формувати психологічну стійкість / І. Кондратець // Дошкільне виховання. - 2022. - N 3/4. - С. 9-11.

*Пам'ятаєте інструкцію для пасажирів літака? Спочатку слід надіти кисневу маску на себе, а потім – на дитину. Зараз дорослі, так само, спершу мають подбати про свій внутрішній стан, психологічну стійкість і здатність бути гнучкими у складних, непередбачуваних, обставинах. Як саме це зробити, читайте у статті, де авторка пропонує 10 засобів невідкладної психологічної самопомоги в умовах війни.*

**Кондратець, І.** Чи готові ви до змін? / І. Кондратець // Дошкільне виховання. - 2023. - N 6/7. - С. 14-17.

*Зміни – невід'ємна частина нашого життя, як професійного, так і особистого. Хоча, часом, прийняти їх нелегко, не кажучи вже про те, щоб ініціювати самим. У поданій статті авторка пропонує бажану підтримку і лайфхаки, що допоможуть відчувати готовність змінювати життя на краще – і своє, і малечі.*

**Косенчук, О.** Соціально-громадянська компетентність дошкільника: сучасний освітній вектор / О. Косенчук // Дошкільне виховання. - 2023. - N 5. - С. 8-10.

*Соціально-громадянська компетентність визначена Базовим компонентом дошкільної освіти як одна з ключових для дитини 6 (7) років. І в умовах війни вона потребує особливої уваги. Як сприяти формуванню в дітей національної ідентичності й активної громадянської позиції? На які освітні програми орієнтуватися? Якою має бути позиція педагогів та участь батьків? Розповідає одна зі співавторок Державного стандарту.*

**Литвиненко, О.** Щедра грядка : дидактичний посібник для дітей раннього віку / О. Литвиненко // Дошкільне виховання. - 2023. - N 10. - С. 22-23.

*Тактильні відчуття надзвичайно важливі для дітей раннього віку. Тож посібник, який не тільки навчає, розвиває та розважає, а й дарує різноманітні сенсорні враження, – саме те, що треба малечі! Скористайтеся ідеями виховательки із Сумщини і подаруйте своїм вихованцям чудовий посібник. Авторка пропонує варіанти ігор: "Збери врожай", "Розклади врожай по кошиках", "Горох із сюрпризом", "Смачний борщик", "Готуємо компот".*

**Лісіна, С.** Методична робота на власному сайті / С. Лісіна // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 48-51.

*Методична служба має використовувати різноманітні технології для організації цікавої та ефективної роботи з педагогами. Розпочніть із власного сайту вихователя-методиста в сервісі Google. Як створити власний сайт та як використовувати в професійній діяльності розповідає авторка статті.*



**Літченко, О.** Навчаємо дітей спостерігати: два прийоми / О. Літченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 5/6. - С. 10-11.

*Щоб поліпшити результати освітньої діяльності, скористайтеся прийомами розвитку спостережливості дошкільників: «Фоторепортаж» та «Жива картина».*

**Олійник, Л.** Підвищення професійних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти в умовах піспядипломної освіти / Л. Олійник // Вересень. – 2021. – № 4. – С. 42-53.

*У статті розглянуто можливості піспядипломної освіти у підвищенні професійних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти. Запропоновано дефініції кафедрального дослідження та педагогічні умови підвищення фахової компетентності з формування цілісної картини світу в дітей дошкільного віку з урахуванням освітніх реформ. Спроектовано модель підвищення професійних компетентностей вихователями закладів дошкільної освіти в умовах піспядипломної освіти.*

**Полянська, В.** Медіапедагогіка в дитячому садку: як формувати основи медіаграмотності в дітей і дорослих / В. Полянська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 36-40.

*Медіаграмотність – одна з ключових якостей сучасної особистості. Формувати її потрібно не лише в дітей, а й у педагогів. Авторка статті ділиться досвідом, що і як робити.*

**Проводимо тематичні прогулянки** в дитячому садку: три пам'ятки для педагогів // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 5/6. - С. 29-31.

*Щоб організувати літні тематичні прогулянки, скористайтеся пам'ятками щодо організації прогулянки-розваги, прогулянки-дослідження та спортивної прогулянки.*

**Равкіс, О.** Кубик-грайлик і навчайлик : дидактичний посібник для дітей дошкільних груп / О. Равкіс // Дошкільне виховання. - 2023. - № 9. - С. 23.

*Головні секрети ефективного навчання дошкільнят: наочність, інтерактивність, тактильність і, звісно ж, ігровий складник. Усе це ви знайдете в пропонуваному авторському посібнику. Виготовити його легко, а працювати з ним напрочуд приємно й захопливо. Тож запозичуйте і використовуйте. Вашим вихованцям безперечно сподобається цей фетровий диво-кубик.*

**Савінова, Н.** Карта обдарованості: як використовувати й аналізувати/ Н. Савінова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 10-14.

*Для виявлення обдарованості дітей слід використовувати різні методики, щоб усебічно дослідити їхні інтереси та здібності. Одна з універсальних методик – "Карта обдарованості". У статті надано поради, як працювати за цією методикою.*

**Сарек, О.** Новинки на іграшковій кухні / О. Сарек // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 33-35.

*Автор статті пропонує ознайомитися зі зразками бутафорних продуктів та пропонує покрокові інструкції з їх створення із доступних матеріалів. Ці предмети можна використовувати в різноманітних сюжетно-рольових та сюжетно-дидактичних іграх: "Сім'я", "У магазині", "День народження ляльки Катрусі", "Зустрічаємо гостей" та ін.*

**Сітарук, Т.** Розумний будиночок : посібник для дітей молодшої та середньої груп / Т. Сітарук // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 13.

*Авторка статті пропонує вашій увазі справді сучасний багатофункціональний ігровий посібник "Smart house" ("Розумний будиночок"). Із ним дошкільнята залюбки пізнаватимуть світ, набуваючи власний чуттєвий досвід. А ще він допоможе закріплювати математичні знання та важливі навички самообслуговування, формувати сенсорні еталони малят.*

**Сокуренко, О.** Інновації в організації неперервного розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти / О. Сокуренко // Вересень. – 2021. – № 4. – С. 32-41.

*Реформування системи освіти України потребує посиленої уваги до професійного розвитку педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, удосконалення практичних навичок педагогічних працівників, підвищення їхнього професіоналізму. Актуальними є питання організації та науково-методичного супроводу, неперервного розвитку педагогічних працівників ЗДО.*

*У публікації презентовано модель організації неперервного розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти Миколаївської області; висвітлено особливості застосування інновацій на прикладі підготовки вихователів до застосування квест-технології; представлено висновки щодо ефективності запропонованої інновації в післядипломній освіті.*

**Тристан, А.** Разом до безбар'єрного суспільства : семінар-практикум для педагогів ЗДО / А. Тристан // Дошкільне виховання. - 2022. - № 1. - С. 28-31.

*Дитячі книжки сучасних вітчизняних авторів виховують не тільки малят, а й дорослих. Тільки коли педагоги самі усвідомлюють важливість порушених у них проблем, вони зможуть навчити дітей*

*толерантності, поваги до індивідуальності, до людини як найвищої цінності. Запропонований практикум для педагогів – вдалий перший крок до формування толерантного суспільства, починаючи з дошкілля.*

**Трофименко, К.** Створюємо мультимедійні дидактичні ігри за допомогою макросів Drag-and-Drop / К. Трофименко // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 60-63.

*Вихователь-методист підкаже як використати в освітньому процесі цікавість дітей до мультимедійних ігор та як створити мультимедійну дидактичну гру для дітей за допомогою макросів Drag-and-Drop.*

**Фортунатова, М.** Сім ознак безстресового освітнього процесу / М. Фортунатова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. – N 3/4. - С. 58.

**Фортунатова, М.** Як організувати безстресовий освітній процес: консультація для вихователів / М. Фортунатова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 54-57.

*Велике розумове навантаження, підготовка до школи, додаткові заняття замість гри або прогулянки спричиняють перевтому дітей. Стаття демонструє, як перенавантаження впливає на розвиток дитини та навчає, як організувати безпечний освітній процес у дитячому садку.*

**Шаплавська, Л.** Володар планів: методичний квест для педагогів / Л. Шаплавська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. – N 3/4. - С. 32-34.

*Якісний план роботи вихователя зумовлює ефективність усього освітнього процесу. Однак у багатьох вихователів виникають труднощі під час планування, а дехто взагалі вважає його непотрібним. Стаття пропонує педагогам узяти участь у методичному квесті, під час якого вони повправляються планувати роботу з дітьми*

**Як здійснювати освітню діяльність у режимі воєнного стану: рекомендації для педагогів // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 32-34.**

*Скористайтеся рекомендаціями, що допоможуть забезпечити необхідні умови для освіти й повноцінної соціалізації дитини та створити безпечне освітнє середовище у воєнний час.*

**Як поліпшити дистанційні заняття з дітьми : [пам'ятка] // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 56.**

*Скористайтеся рекомендаціями, щоб успішно організовувати дистанційні заняття для дошкільників.*

#### 4. Організація навчально-виховного процесу в дошкільному закладі



**Андрющенко, Т.** Емоційний інтелект і здоров'я : вправи для дітей дошкільного віку / Т. Андрющенко // Дошкільне виховання. - 2023. - N 9. - С. 8-11.

*Надзвичайно важливо поступово і систематично вводити в освітній процес та повсякденне життя дошкільників психогімнастичні вправи та ігри, які сприяють формуванню зазначених компонентів емоційного інтелекту. У пропонованій статті ви знайдете визначення головних складників емоційного інтелекту та добірку вправ, що допоможуть формувати їх у ваших вихованців.*

**Безсонова, О.** Як організувати командну взаємодію дошкільників / О. Безсонова, Л. Дудинська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 35-38.

*Дошкільники зазвичай прагнуть зайняти лідерську позицію в колективі однолітків. Через це їм буває складно домовитись, адже не кожен може працювати в команді. Авторки статті пропонують організувати роботу в малих групах і допомогти дітям відчувати себе частиною цілого.*

**Волошина, А.** Усі різні й усі важливі : добірка інструментів для гармонійної соціалізації дітей / А. Волошина // Дошкільне виховання. - 2023. - N 9. - С. 24-27.

*Дуже важливо якомога раніше почати формувати в дітей ключові навички XXI століття: готовність до співпраці, комунікабельність, відповідальність, адаптивність, гнучкість, лідерство. Як це зробити? Як об'єднати дітей у колектив, допомогти їм відчувати, що в групі є місце для кожного? Як навчити малечу, залишаючись собою, проявляти повагу до інших, сформувати емпатію і толерантність до інакшості? Авторка статті пропонує до вашої уваги кілька практичних ідей щодо організації діяльності дошкільників, які сприятимуть об'єднанню вихованців і одночасно даватимуть їм відчуття, що кожен і кожна з них важливі.*

**Крутій, К.** Ігрова діяльність, дитяче експериментування і STREAM-освіта / К. Крутій, І. Деснова // Дошкільне виховання. - 2022. - N5. - С.4-9.

*Останнім часом у всьому світі помітна тенденція до скорочення та збіднення ігрової діяльності дошкільнят. Нині війна загострила цю проблему в українському дошкільлі. Тож, відновлюючи освітній процес у дитячих садках, педагоги мають відвести в ньому чільне місце грі й дитячому експериментуванню. У поданій статті авторки переконливо*

*обґрунтовують цю позицію і пояснюють, як досягти мети. Розглядають причини і шляхи подолання ігрової депривації дошкільнят; дитяче експериментування як другий провідний тип діяльності малят та основні принципи організації та варіанти проведення STREAM-ігор на свіжому повітрі.*

**Крутій, К.** Обережно, не ...! : роздуми про дитячі ігри, що пов'язані з ризиком / К. Крутій, І. Деснова, М. Замелюк // Дошкільнє виховання. - 2023. - № 8. - С. 3-8.

*Сьогоднішні українські реалії спонукають педагогів-науковців до переосмислення змісту категорій «безпечно» – «небезпечно». Адже через війну діти перебувають у вкрай небезпечних для їхнього життя та здоров'я обставинах. Але, попри це, вони потребують повноцінного розвитку, який пов'язаний із певним рівнем ризику. Що таке ризиковані ігри? Яка їх роль у розвитку базових життєвих компетентностей особистості? Як максимально безпечно вписати їх у життя дошкільників? Це далеко не повний перелік дискусійних питань, відповіді на які авторки подають у цій статті.*

**Лохвицька, Л.** Пісенька, мультфільм і казка – щонайкращі то підказки! : добірка вебресурсів для формування у старших дошкільників моральних цінностей / Л. Лохвицька, Т. Бур'янова // Дошкільнє виховання. - 2023. - № 11. - С. 9-15.

*Сучасні діти обожають мультики, анімаційні- та відеоролики, залюбки слухають аудіоказки. Однак батькам, а часом і педагогам, буває складно зорієнтуватися в розмаїтті інтернет-ресурсів та обрати справді якісні та розвивальні продукти. Авторки статті пропонують власну добірку українського освітнього цифрового контенту морально-етичної тематики. До того ж – дають підказки, як обговорювати його з дошкільнятами.*

**Луценко, І.** Комунікативно-освітній простір закладу дошкільної освіти в умовах війни / І. Луценко // Дошкільнє виховання. - 2022. - № 6. - С. 3-7 : іл. кольор.

*Війна перевернула дитинство українських малят, порушила звичну роботу закладів дошкільної освіти. Але попри те, що більшість дитсадків, із міркувань безпеки, працюють за дистанційною або змішаною формою освіти, структура комунікативного простору ЗДО повинна бути збережена, так само, як і характер професійної комунікації. На які аспекти професійного спілкування в таких умовах необхідно звернути особливу увагу, які його складники важливо посилити і поглибити? Відповіді знайдете у пропонованій статті.*

**Луценко, І.** Створюємо ціннісно орієнтоване освітнє середовище в закладі дошкільної освіти / І. Луценко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 3-8.

*Складні часи завжди спонукають людей до переосмислення справді значущих речей. Сьогодні, виборюючи беззаперечні цінності життя і свободи, українське суспільство вибудовує для себе оновлену ціннісну систему. І психологічне благополуччя дітей – одна з важливих координат у ній. У цій статті ви знайдете глибокі роздуми над проблемою цінностей, їх зв'язку з усіма аспектами життя та підходами до їх формування в дошкільників.*

**Меленець, Л.** Налагодження освітнього процесу в умовах війни : експрес-поради для педагогів закладів дошкільної освіти / Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 12-13.

*Війна вплинула на всіх без винятку, та найбільше потерпають від неї діти. Вони, по суті, втратили можливість реалізувати своє право на освіту в комфортних умовах. З огляду на це освітній процес, зокрема й у галузі дошкільця, трансформується в онлайн-формат. Для тих, хто перебуває в безпечних місцях та має доступ до інтернету, педагоги ЗДО пропонують онлайн-ігри, ігрові вправи та завдання, пізнавально-розважальні заняття. Співавторки пропонують вашій увазі короткі рекомендації від фахівців, що допоможуть організувати ефективну роботу педагогів у режимі онлайн.*

**Моніторинг якості дошкільної освіти :** молодший дошкільний вік // Дитячий садок. Мистецтво. Шкільний світ. - 2022. - № 5/7. - С. 4-190.

*Моніторингове дослідження досягнень дітей дошкільного віку дає змогу отримати цілісне уявлення про рівень розвиненості та вихованості дитини й порівняти досягнуті результати з очікуваними, що необхідно для забезпечення ефективної освітньої роботи з дітьми. Запропоновані в посібнику показники компетентності відповідають вимогам програми розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкільця" і збігаються з показниками компетентності, визначеними наприкінці кожної освітньої лінії.*

**Рейпольська, О.** Показники життєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку / О. Рейпольська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 3/4. - С. 4-8.

*Для того щоб вибудувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини, педагог має відстежувати рівень її особистісного зростання. Авторка пропонує проаналізувати показники, завдяки яким педагоги зможуть об'єктивно оцінити життєву компетентність старших дошкільників.*

**Романюк, І.** Побудова розпорядку дня закладу дошкільної освіти для різноманітної діяльності з дітьми в ранкові години / І. Романюк // Вересень. – 2022. – № 2. – С. 19-37.

*У статті розглянуто професійний досвід автора та довготривале спостереження за діяльністю педагогів-практиків закладів дошкільної освіти щодо побудови розпорядку дня, який ефективно впливає на психофізіологічний розвиток дитини; визначено принципи побудови розпорядку дня, подано перелік щоденних справ та варіантів освітніх практик, використаних у взаємодії педагога з дітьми в ранкові години, як часу для створення життєрадісного настрою, що підкріплено авторськими пропозиціями.*

**Смола, О.** Розвиток емоційного інтелекту в дошкільному та молодшому шкільному віці засобами театралізації / О. Смола // Вересень. – 2022. – № 2. – С. 67-77.

*У статті актуалізовано дослідження емоційного інтелекту в дітей засобами театралізації. Здійснено критичний аналіз різних аспектів реалізації шляхів розвитку емоційного інтелекту в дошкільному та молодшому шкільному віці з упровадження елементів театралізації. Запропоновано алгоритм упровадження елементів театральної діяльності в освітньому процесі та добірку вправ, ігор, прийомів, розроблених творчою групою педагогів Миколаївщини. Продемонстровано досвід роботи вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів закладів загальної середньої освіти Миколаївської області з розвитку емоційного інтелекту в дітей через занурення у світ емоцій.*

**Шашенок, Н.** Здоров'я дитини в садку та родині / Н. Шашенок, І. Хміль, Т. Іванко // Дитячий садок. Мистецтво. Шкільний світ. - 2022. - N 2. - С. 4-126.

*У цьому випуску висвітлено питання створення та забезпечення здоров'язберезувального середовища в умовах дитячого садка та сім'ї, подано практичний матеріал для роботи вихователів із батьками.*

**Що враховувати** в організації освітнього процесу в дитячих садках під час воєнного стану // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 13-15.

*Базовий компонент дошкільної освіти як Державний стандарт є актуальним у будь-який час. Він утверджує політику держави в галузі дошкільної освіти. Заклади дошкільної освіти мають відповідати його вимогам і під час дії воєнного стану.*

## 5. Принципи і методи виховання та навчання дошкільників

### ▪ Патріотичне виховання



**Білецька, О.** Українська руханка : [віршовані рухові вправи для дітей дошкільних груп] / О. Білецька // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 17.

*У цей тривожний час дуже важливо спонукати малят до рухової активності, аби послаблювати нервові напруження. А принагідно можна запам'ятовувати віршики про Україну. Авторка статті пропонує дорослим декламувати вірші і показувати вправи, а діти будуть їх виконувати.*

**Гавриш, Н.** Виховуємо патріотів змалечку / Н. Гавриш // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 5/6. - С. 4-7.

*Виховання патріотичних почуттів є базою для формування світогляду та розвитку загальнолюдських цінностей дитини. І влітати його в життєдіяльність дітей слід не одноразово, а систематично, послідовно й постійно. Щоб ваші вихованці могли гордо сказати, що вони – українці, і пишалися цим. Читайте в статті, з чого розпочати патріотичне виховання дошкільників і які напрями діяльності обрати.*

**Кириленко, В.** Ласкаво просимо до України! : інтегроване заняття для дітей старшої групи / В. Кириленко, Г. Решетнік // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 20-23.

*Пропоноване авторами заняття покликане збагатити знання дітей про Україну, її державні та народні символи і те, чим вона відома у світі; формувати почуття національної ідентичності.*

**Коваленко, В.** З Україною в серці : кулінарне заняття для дітей різновікової групи / В. Коваленко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 28-30 : іл. кольор.

*Пропоноване автором заняття має на меті закріплювати уявлення дітей про Державний Прапор України; сприяти розумінню символічного значення його кольорів; підтримувати інтерес до кулінарної творчості; закріплювати емоцію задоволення за процесом приготування їжі; ознайомлювати з особливостями декорування печива за допомогою мастики і форм-вирубків для неї; виховувати патріотизм, почуття національної гордості.*

**Луценко, І.** Велика любов виростає з маленьких справ : сучасний підхід до національно-патріотичного виховання дошкільників / І. Луценко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 3-7.

*Як виховувати патріотизм у наймолодших українців? Чого навчила нас війна, і які шаблони попередніх років маємо переосмислити та*



змінити з урахуванням цих уроків? Чому дієва участь дошкільників у соціальному житті така важлива? Як вибудувати привабливий образ України – держави, у якій хочеться жити? На ці та багато інших актуальних нині питань дає відповіді авторка статті.

**Патріотичне виховання** сьогодні: єднаємося заради майбутнього : репортаж із семінару для педагогів дошкільця "Виховання патріотів: український досвід" // Дошкільнє виховання. - 2023. - N 11. - С. 16-19.

Семінар "Виховання патріотів: український досвід" зібрав педагогів закладів дошкільної освіти Вишневої ОТГ та представників шести дошкільних закладів із різних куточків України. Педагогічні колективи цих закладів давно обрали пріоритетним напрямом роботи національно-патріотичне виховання дітей. Через російське вторгнення деяким із цих ЗДО довелося пережити окупацію та руйнування, однак ніщо не зламало переконань їх працівників. На зустрічі освітяни поділилися як напрацюваннями попередніх років, так і актуальним досвідом роботи в умовах війни. Пропонуємо вашій увазі фрагменти виступів учасників семінару.

**План реалізації річного** завдання за громадянсько-патріотичним напрямом освітнього процесу // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 8-9.

#### ▪ **Правове виховання**

**Стаєнна, О.** Правове виховання дошкільників: що і як робити / О. Стаєнна // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 9-12.

Перед педагогами постало завдання ознайомлювати дітей із їхніми правами та обов'язками. Авторка статті розповідає, які активності допоможуть сформувати в дітей знання про їхні права та пропонує приклади ігор правового змісту для старших дошкільників.



#### ▪ **Пізнаємо світ**

**Байєр, О.** Природничо-екологічна компетентність дошкільників: що врахувати під час оцінювання / О. Байєр, Н. Погрібняк // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 16-20.

Скористайтеся порадами експертів, які допоможуть оцінити рівень сформованості природничо-екологічної компетентності дітей, і заберіть у свою методичну скарбничку готовий листок експертного оцінювання.



**Беркут, О.** У пошуках кольорових кульок : заняття для дітей раннього віку / О. Беркут // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 24-26.

*Мета заняття: продовжуємо розширювати уявлення малят про спосіб життя та харчування тварин; вправляємо в розрізненні кольорів, форм предметів, орієнтуванні у просторі; розвиваємо мовленнєве дихання, мовлення, сенсорні аналізатори, дрібну моторику.*

**Близнюк М.** Природі ми допомагали і комашиний світ вивчали : заняття просто неба для дітей середньої групи / М. Близнюк // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 32-34 : іл. кольор.

*Мета заняття: формувати первинні уявлення малят про те, що природу треба оберігати, що в довіллі немає «корисних» і «шкідливих» комах, усі однаково важливі; учити передбачати позитивні та негативні наслідки втручання в природу; розвивати пам'ять, увагу, зв'язне мовлення; виховувати дбайливе ставлення до природнього довілля.*

**Богданова, Н.** Забавки в пісочниці : заняття просто неба для дітей раннього віку / Н. Богданова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 20-21.

*Мета заняття: продовжувати ознайомлювати малят із властивостями піску; закріплювати вміння сортувати предмети за кольорами; спонукати створювати пісочні "маракаси"; розвивати дрібну моторику, мовлення, естетичний смак.*

**Бороденко, В.** Таємниці знайомих предметів : освітня ситуація для дітей середньої групи (за програмою "STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт") / В. Бороденко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 24-27.

*Мета заняття: формувати уявлення малят про метал, деревину, пух, вовну, скло, лід та їхні властивості; спонукати до вивчення спільних та відмінних ознак предметів за матеріалом, з якого їх виготовлено; добирати для ігрової діяльності та шумового оркестру найефективніші матеріали; пробуджувати інтерес до слухання поетичних творів, дизайну інтер'єру, експериментування.*

**Волошина, А.** Поговорімо про красу : інтегроване заняття для дітей старшої групи / А. Волошина // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 24-26.

*Мета заняття: розглянути та обговорити з вихованцями поняття краси – зовнішньої та внутрішньої, навчити помічати гарне довікола, розвивати соціальні навички та спонукати до творення краси і добра.*

**Гребельник, В.** Яким буває дощик? : пізнавальна казка для дітей старшої групи / В. Гребельник // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 34-35.

*Любов до природи проростає не тільки з уважних зацікавлених спостережень за її явищами, а й... із історій! Талановитих, сповнених*

живих емоцій, яскравих образів, несподіваних метафор. Слухаючи такі оповідки, діти навчаються не тільки помічати й аналізувати зміни в довкіллі, а й відчувати серцем їх красу та неповторність. Авторка пропонує прочитати дітям пізнавальну казку "Яким буває дощик?" і поговорити з вихованцями про настрої дощу.

**Демченко, І.** Тарасик-невмивасик : заняття для дітей раннього віку / І. Демченко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 9. - С. 28-29.

*Мета заняття: продовжувати формувати у дітей знання про здоровий спосіб життя; закріплювати дії, пов'язані з миттям і витиранням рук, обличчя; розвивати мовлення, м'язи ніг та кистей рук; виховувати охайність, товариськість.*

**Діти й квіти**, або Організуємо роботу з дошкільниками у квітнику // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 5/6. - С. 21-24.

*Якщо гадаєте, якою цікавою діяльністю зайняти дітей улітку – влаштуйте роботу у квітнику. Дізнайтеся зі статті, в чому перевага такої праці, як її організувати та яких вимог дотримувати.*

**Залєвська, А.** Довкілля вивчаємо – все-все помічаємо! : пошуково-дослідницька діяльність у природі для дітей старшої групи / А. Залєвська, Л. Цимбалюк // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 26-27.

*Найефективніший спосіб набуття знань для дошкільників – практична діяльність. Саме тому, замість простого споглядання за об'єктами природи, авторки статті пропонують застосовувати різні види роботи, зокрема збирання природних матеріалів для наповнення дослідницької лабораторії групи "Колекція дослідника", і розробили для цього відповідні інструменти: картки спостережень, спеціальні видошукачі, торбинки із зображеннями зразків для збирання тощо.*

**Кирик, М.** Термомозаїка : творчий підхід до переробки вторинної сировини / М. Кирик // Джміль. - 2022. - № 2. - С. 27 : іл. кольор. - (Майстерня).

*Авторка статті пропонує розказати дошкільнятам, про важливість збереження нашої планети від забруднення, зокрема – повторно використовувати пластикову сировину. Послуговуючись статтею вихователь зможе навчити дітей повторно використовувати пластикову сировину та перетворювати переробку «сміття» на захопливе заняття: створити яскраву оригінальну мозаїку із пластикових кілець тощо.*

**Кокорєва, Л.** Варення сливове на зиму готове! : інтегроване заняття для дітей старшої групи / Л. Кокорєва // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 30-33.

*Мета заняття: систематизувати уявлення дітей про дари осені.*

*Формувати вміння, за допомогою різних органів чуття, отримувати інформацію про фрукти (форму, величину, колір, смак, аромат, стиглість); розширювати знання про властивості та корисність слив; розвивати пізнавальну активність та досвід соціальної взаємодії в процесі дослідницької діяльності; виховувати працелюбність, ціннісне ставлення до природи, бажання допомагати дорослим.*

**Кузьменко, Ю.** Веселкові кольори літньої пори : освітня ситуація для дітей середньої групи (за програмою "STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт") / Ю. Кузьменко, Н. Шалда // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 32-36.

*Мета заняття: формувати знання дошкільнят про характерні ознаки літа та сезонні особливості природних об'єктів, взаємозалежності між ними; учити порівнювати, узагальнювати, знаходити зв'язки навколо; розвивати спостережливість, уміння висувати гіпотези і робити висновки; спонукати бачити в докільді дивовижне, прекрасне.*

**Максимчук, Н.** Вчаться малята про улюбленців дбати : заняття для дітей старшої групи / Н. Максимчук, І. Фурса // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 27-29.

*Мета заняття: закріплювати знання про особливості догляду за котами й собаками, умови їхнього життя, навички безпечної поведінки з ними; ознайомлювати з професіями людей, які доглядають за тваринами (ветеринар, кінолог); виховувати гуманне та відповідальне ставлення до тварин.*

**Марєєва, Т.** Діалоги англійською. Природа землі та космосу : завдання для дітей 5 та 6 року життя / Т. Марєєва // Дитячий садок. Мистецтво. Шкільний світ. - 2022. - № 4. - С. 4-126.

*Цей випуск спрямований на реалізацію завдань ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з природним докільлям нашої планети й космосу. Особливість видання полягає в тому, що діти ознайомлюються з природним докільлям у процесі вивчення англійської мови.*

**Присяжнюк, Л.** Краса природи: від споглядання до творення : формування природничо-екологічної компетентності дошкільників через емоційно-чуттєве пізнання докільля / Л. Присяжнюк // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 3-9.

*Авторка статті послідовно розкриває кроки, що проведуть дошкільнят від емоційно-чуттєвого пізнання природи до усвідомлення її цінності та засвоєння відповідних моделей поведінки в докільлі. 5 кроків від сприйняття до дії. Облаштування освітнього простору, сучасні технології, прийоми та форми роботи з дітьми.*

## ▪ **Безпека життєдіяльності**



**Губрій, І.** Щенячий патруль в гостях у малят : сценарій розваги з безпеки життєдіяльності для дітей п'ятого року життя / І. Губрій // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 61-63.

*Мета заняття: закріплювати знання про вогонь і протипожежну безпеку; поглиблювати знання про дорожні знаки та правила дорожнього руху; навчити поводитися з небезпечними предметами; формувати правила поведінки в разі виникнення надзвичайних ситуацій.*

**Древаль, В.** Про лісову малечу і небезпечні речі : лялькова вистава з мінної безпеки для дітей дошкільних груп / В. Древаль // Дошкільне виховання. - 2023. - N 10. - С. 19-21.

*У наш час обізнаність дітей щодо потенційно небезпечних предметів та правильних дій у випадках зіткнення з ними надважлива. Але говорити з дошкільниками про ці речі непросто, адже така розмова може неабияк налякати малечу, і без того травмовану війною. Як же бути? На допомогу прийде улюблена розвага – ляльковий театр. Спостерігаючи за пригородою легковажних звірят, яка закінчується добре, діти засвоюють правила поведінки з вибухонебезпечними предметами, усвідомлюють їх важливість. І при цьому не зазнають психологічної травми.*

**Кузьменко, Ю.** Із Патроном нам цікаво грати, безпеку вчитись виявляти : освітня ситуація для дітей старшої групи (за програмою "STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт") / Ю. Кузьменко // Дошкільне виховання. - 2023. - N 10. - С. 16-18.

*Проблема безпеки під час війни набуває особливої гостроти, адже зустріти предмети, що загрошують життю та здоров'ю, наші малята можуть у будь-який момент, навіть під час звичайної прогулянки. Тож завдання дорослих – подбати про те, щоб діти знали правила поводження з такими знахідками і свідомо їх дотримувалися. І кому ж довірити таку важливу розмову з малечу, як не загальному улюбленцю псу Патрону? Авторка статті пропонує скористатися розробкою та запросити у гості до своїх вихованців видатного рятувальника.*

**Савінова, Н.** Навчаємо дітей безпеки в побуті / Н. Савінова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 57-60.

*Як уберегти дітей від неприємностей, захистити від небезпеки, яка очікує на них, недосвідчених і цікавих, на кожному кроці. Вихід один – привити відповідні навички, щоб діти могли почуватися безпечно. У*

статті – рекомендації педагогам щодо основних завдань з формування навичок безпечної поведінки дітей у побуті, а також приклад плану тематичного тижня з безпеки життєдіяльності для старших дошкільників.

**Сайнецька, Т.** Цеглинки з дітками гуляють, їм таємниці розкривають : осіння прогулянка після дощу для дітей середньої групи / Т. Сайнецька // Дошкільне виховання. - 2023. - № 10. - С. 28-29.

*Авторка пропонує провести осінню прогулянку після дощу; розповісти дітям авторську казку з цеглинками конструктора; провести пошуково-дослідницьку діяльність і влаштувати “танці в калабаньці”.*

**Шалда, Н.** Безпека в дії : тиждень безпеки для дітей старшої групи / Н. Шалда, Н. Архіпова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 10. - С. 9-15.

*Наскрізнi вміння і практичні моделі поведінки найкраще формуються в дії. Авторки пропонують добірку різноманітних видів продуктивної діяльності, згрупованих за темами днів Тижня безпеки, які стануть вам у пригоді: День особистої безпеки; День мінної безпеки; День безпеки на вулиці; День пожежної безпеки; День безпеки в докiллі.*

**Шалда, Н.** Осінь ми радо стрічаємо, прикмети її помічаємо : цикл інтегрованих занять для дітей молодшої групи / Н. Шалда, Л. Зеленська // Дошкільне виховання. - 2023. - № 10. - С. 24-27.

*Мета занять: учити помічати та називати осінні зміни в природі. Через ігрові дії та дослідження залучати вихованців до пригадування та візуального відтворення в картині ознак осені. Розвивати мовлення, пам'ять, уяву, творчі здібності. Виховувати бережливе ставлення до природи.*

#### ■ Математика

**Горін, М.** Подорож у Леголяндію : заняття з математики для дітей старшої групи / М. Горін, Т. Войтко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 30-31.

*Мета заняття: закріплюємо знання про кількісну та порядкову лічбу в межах 10, зворотну лічбу від 10 до 1; вчимо розрізняти та називати площинні геометричні фігури, складати і розв'язувати приклади на*

*додавання; розвивати критичне та логічне мислення, конструкторські здібності, діалогічне мовлення, дрібну моторику, увагу, пам'ять*

**Маленька, Н.** День народження ведмедика, або Як організувати свято : заняття-гра для дітей середньої групи / Н. Маленька // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 26-28 : іл. кольор.



*Мета заняття: закріпити вміння обчислювати в межах 5; продовжити вчити малят співвідносити цифри і кількість предметів, порівнювати предмети за кількістю, групувати їх за певними ознаками; формувати вміння орієнтуватися в просторі; розвивати логічне мислення, мовлення, увагу, пам'ять.*

**Ходунова, К.** Вирушили якось малята зайчикові хатку шукати... : заняття із сенсорно-пізнавального розвитку для дітей молодшої групи / К. Ходунова, О. Сидорова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 9. - С. 30-31.

*Мета заняття: вчити малят розрізняти і називати геометричні фігури та їхні кольори; закріплювати вміння визначати кількість предметів і діяти відповідно до картинки-схеми; розвивати тактильні відчуття, дрібну моторику, логічне мислення, конструкторські здібності.*

#### ■ Читання та розвиток мовлення

**Байєр, О.** Як оцінити рівень мовленнєвого розвитку дитини / О. Байєр, Н. Погрібняк // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. - С. 4-9.



*Дошкільний вік – це період активного розвитку мовлення дитини. Науковці доводять, що рівень розвитку мовлення впливає не лише на соціалізацію дитини, а й на її загальний розвиток. Автори статті розповідають про вікові особливості мовлення старших дошкільників; про вимоги до інструментарію для оцінювання освітньої роботи з дітьми; про алгоритм організації оцінювання результатів освітньої роботи; надають приклад роботи з листком експертного оцінювання рівня мовленнєвого розвитку дитини.*

**Вірші читаємо – вправи починаємо!** : за матеріалами посібника «#Живі письменники: дошкільля» // Дошкільне виховання. - 2022. - № 1. - С. 16-17.

*Кумедні вправи за віршиками Лесі Мовчун «Панда любить мандрувати» : руханка за віршем Лесі Мовчун «Панда», пальчикова вправа за віршем Лесі Мовчун «Доц» та пальчикова вправа за віршем Лесі Мовчун «Їжаки».*

**Волошина, А.** Промінчики світла долають темряву : робота за книжкою Р. Романишин та А. Лесіва "Війна, що змінила Рондо" для дітей старшої групи / А. Волошина // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 32-33.

*"Війна, що змінила Рондо" – це історія про те, що війна торкається кожного, і лише об'єднавшись можна здолати ворога, а також про те, що в житті завжди є місце для надії та оптимізму. Тож її читання та обговорення, безумовно, піде на користь вашим вихованцям. А щоб поглибити і підсилити позитивний вплив книжки, авторка статті пропонує додати цікаві запитання, різні види творчої та трудової діяльності на її основі.*

**Волошина, А.** Світ, комфортний для всіх : Освітня діяльність дітей старшої групи за книжкою О. Драчківської "Зайчик-нестрибайчик подорожує" / А. Волошина // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 29-31.

*Авторка статті радить обговорити з вихованцями проблеми інклюзії, безбар'єрності й доступності простору міста/села для людей із різними потребами, зокрема тих, що пересуваються на колісному кріслі.*

**Гавриш, Н.** Дитина і книжка: новий формат взаємодії / Н. Гавриш, І. Кондратець // Дошкільне виховання. - 2022. - № 1. - С. 6-10.

*Чому сучасні діти не проявляють природного інтересу до книжок і не відчують потреби в них? Як можна це змінити? Чому традиційні методика роботи з літературними творами більше не ефективні? Які прийоми і форми роботи варто використовувати сучасному вихователю, аби діти з нетерпінням чекали "хвилинок читання"? Свої міркування із цих нагальних питань та дієві практичні поради пропонують учені.*

**Гавриш, Н.** Організуємо освітню роботу з дітьми на основі літературного тексту / Н. Гавриш // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. - С. 13-18.

*Якщо педагог правильно організує освітню роботу за літературним текстом, то не лише передасть дітям певні знання, а й пробудить у них переживання та допоможе набутти важливого досвіду. Авторка статті дає поради, як організувати таку взаємодію.*

**Гребельник, В.** Яким буває дощик? : пізнавальна казка для дітей старшої групи / В. Гребельник // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 34-35.

*Любов до природи проростає не тільки з уважних зацікавлених спостережень за її явищами, а й... із історій! Талановитих, сповнених живих емоцій, яскравих образів, несподіваних метафор. Слухаючи такі оповідки, діти навчаються не тільки помічати й аналізувати зміни в довкіллі, а й відчувати серцем їх красу та неповторність. Авторка пропонує прочитати дітям пізнавальну казку "Яким буває дощик?" і поговорити з вихованцями про настрої дощу.*

**Іванова, Н.** Марафон родинного книгочитання : тематичний тиждень для дітей молодшої групи та їхніх сімей / Н. Іванова // Дошкільне



виховання. - 2022. - N 1. - С. 18-19.

*Як залучити батьків та дітей до спільного читання книжок? Авторка статті радить скористатися ідеєю родинного марафону, апробованою в одному з миколаївських дитсадків. Кожен день тижня має свою тему, і педагоги пропонують родинам ознайомитися з певною книжкою чи літературним твором, поєднавши читання із практичними діями. Добре, якщо батьки ділитимуться світлинами, але пам'ятайте: головне – не фотозвіти, а пережиті емоції та час, проведений разом із дітьми.*

**Кирик, М.** Читання без зітхання : 8 простих способів зацікавити дитину книжкою / М. Кирик // Дошкільне виховання. - 2022. - N 1. - С. 20-21.

*Хочете, аби дитина почала читати не з примусу, а за власним бажанням? Щоб опановувала це важливе вміння легко й невимушено? Щоб віддавала перевагу книжці, а не гаджету? Досягти цього не важко, якщо прищеплювати інтерес до книжок змалку і робити це ненав'язливо. Авторка статті пропонує скористатися лайфхаками, які не заберуть у вас багато часу й зусиль.*

**Киця, Н.** Книжковечори : сімейні читання творів Надії Гуменюк / Н. Киця // Дошкільне виховання. - 2022. - N 1. - С. 22-24.

*Найкращий спосіб прилучити дитину до книжки – зробити читання щоденним ритуалом, а ще краще – родинною традицією. Однак не всім батькам вистачає педагогічних знань, аби вдало обрати твори, мотивувати малюка і зробити спілкування справді розвивальним. Авторка статті пропонує допомогу – розробки «книжковечорів».*

**Кондратець, І.** Читання з продовженням, або «Філософські години» з дітьми / І. Кондратець // Дошкільне виховання. - 2022. - N 1. - С. 11-15.

*Аби зацікавити дітей читанням, варто змінити традиційний підхід до сприйняття книжки як, головним чином, до джерела знань. Авторка статті дає поради, як планувати і коли проводити «філософські години»; пропонує розробки бесід із дошкільнятами та ділиться лайфхаками з організації «філософських годин».*

**Леонченко, Н.** Двійко казочок для добрих діточок : казки для розвитку емпатії / Н. Леонченко // Дошкільне виховання. - 2023. - N 10. - С. 32-33.

*Одним із ефективних засобів формування в дітей емпатії є казки. Їх можна використовувати в різних вікових групах, добираючи, відповідно до віку, запитання після прослуховування. Саме такі казки авторка пропонує до вашої уваги: "Історія стюарта", "Як людська доброта голуба врятувала".*

**Мазур, Л.** Пташині клопоти : підгрупове логопедичне заняття для

дітей старшої групи / Л. Мазур // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 27-29.

*Мета заняття: закріплюємо знання про птахів рідного краю – перелітних та осілих; продовжуємо вчити визначати перший звук у слові; розвиваємо зв'язне мовлення, фонематичний слух, артикуляційний апарат, дрібну моторику, мовленнєве дихання.*

**Маланчук, О.** Теоретичні основи та педагогічні умови розвитку словника трирічних дітей у процесі ознайомлення із засобами малих фольклорних жанрів / О. Маланчук // Вересень. – 2022. – № 2. – С. 95-107.

*У статті проаналізовано науково-методичну літературу щодо мовленнєвого розвитку дітей раннього віку та схарактеризовано вплив засобів малих фольклорних жанрів на розвиток словника трирічних дітей; з'ясовано специфіку інноваційних і традиційних технологій розвитку словника дітей третього року життя; визначено основні методи і форми використання засобів малих жанрів фольклору та їхнє місце у формуванні словника дитини третього року життя; з'ясовано педагогічні умови для формування словника дітей третього року життя; уперше запропоновано й обґрунтовано модель розвитку словника трирічних дітей засобами малих фольклорних жанрів.*

**Міщанчук, С.** Як народжується книжка : свято для дітей середньої та старшої груп / С. Міщанчук, М. Прох // Дошкільне виховання. - 2022. – № 1. - С. 25-27.

*У сучасному світі гаджети дедалі більше витісняють друковані видання із життя дорослих і дітей. Як же зробити книжку добрим другом для малят? Авторки статті пропонують захопливу мандрівку від паперового комбінату до друкарні, де ваші вихованці дізнаються багато нового, чудово розважаться і обов'язково зацікавляться. Дійові особи свята: Книжкова Фея, Директорка паперового комбінату, Поетеса, Художник, Працівниця друкарні, Оленка, вихованці середніх та старших груп.*

**Небесна, Т.** До чужого вулика – зась! : казка про війну і Перемогу над загарбниками / Т. Небесна // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 18-19 : іл. кольор.

*Сьогодні всі українці і весь світ об'єднуються, аби захистити нашу країну від російських загарбників. Ми маємо дати нашій малечі впевненість, що в житті, як і в казках – добро і правда завжди перемагають зло і брехню. У пригоді може стати казка, яка в алегоричній формі розповідає про те, що правда і перемога завжди на боці тих, хто захищає свій дім і свою землю.*

**План реалізації річного завдання з розвитку зв'язного мовлення дошкільників // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. -**

С. 22-23.

*Завдання: формувати в дітей грамотне українське мовлення за допомогою елементів ситуативного навчання й індивідуально-диференційованих форм взаємодії.*

**Повshedна, Т.** Нумо, равлику, дружити! : заняття для дітей молодшої групи / Т. Повshedна, Н. Біда // Дошкільне виховання. - 2022. - № 1. - С. 32-33.

*Мета заняття: спонукати дітей слухати віршований твір, відповідати на запитання за змістом казки; навчати давати оцінку діям персонажів; розвивати пам'ять, мислення, мовлення, акторські здібності; виховувати товариськість. Тож для них украй корисною буде мінівистава «Казочка про Равлика і Зайчика» про дружбу вельми несхожих персонажів і театралізовані вправи за нею, що пропонують авторки статті.*

**Подоляк, О.** Про світ у віршах : матеріали до занять / О. Подоляк // Дитячий садок. Мистецтво. Шкільний світ. - 2022. - № 3. - С. 1-134.

*Шукаючи дитячі вірші з певної теми, вихователь може натрапити на недолугі переклади з російської або недоброякісні саморобки, зроблені нашвидкуруч. Такі витвори не розвивають художній смак, почуття ритму, мовленнєві навички, а навпаки – шкодять. Ця книжка підпорядкована єдиній меті: забезпечити вихователів українських дитсадків дитячими віршами, де не порушено ані норм української літературної мови, ані загальноприйнятих правил віршування. Тематика віршів різна: здоров'я, спорт, жива та нежива природа, рукотворні речі, математика, професії тощо. Різні й жанри: від віршованої театралізації народних казок до ігрової поезії (загадки, метаграми).*

**Рейтерович, О.** Цікаву книжку прочитали й в садочку грядку влаштували : проектна діяльність із дітьми старшої групи за оповіданням Н. Забіли "І в Ясочки є грядка" / О. Рейтерович // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 17-19.

*Мета заняття: продовжувати ознайомлювати дітей із творами українських письменників; учити відчувати й сприймати образну мову літературних творів, рефлексувати свої враження від розвитку сюжету та персонажів, відповідаючи на запитання; спонукати дітей до створення власного городу для вирощування на ньому овочів; учити вихованців виконувати необхідні трудові дії на городі; виховувати працьовитість, бажання доглядати за городиною.*

**Робота з літературними творами: три прийоми** // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. - С. 19-21.

*До вашої уваги три прийоми роботи з літературними творами: «незавершена розповідь»; «картки-підказки»; «зміна ракурсу».*

**Синьчук, Є.** Казки, що оживають у звуках / Є. Синьчук // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 37-40.

*Саме ідея поєднання звуків і кольорів у казкових історіях надихнула авторку на створення серії казок-шумівок для дітей дошкільних груп «У веселковім дивокраї». Діти познайомляться як із казками так і зі світом музики та музичних інструментів.*

#### ■ Творча майстерня



**Артеменко, М.** Паперові лелеки : майстерка для дітей середньої / старшої групи / М. Артеменко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 31 : іл. кольор.

*Весна завжди асоціюється із поверненням птахів до рідного краю. Тож буде вельми доречно з малечю повчитися виготовляти лелек із відбитків долоньок. Скористайтеся поданими ідеями і нехай ця весна подарує вашим малятам радість, незважаючи ні на що.*

**Беленька, Г.** Формуємо в дітей звичку до трудових зусиль за допомогою чергувань / Г. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 3/4. - С. 39-43.

*Авторка статті, експерт з дошкільної освіти, підкаже як систематична трудова діяльність впливає на розвиток дітей; які види чергувань організовувати в дитячому садку; які доручення давати дітям різних вікових груп під час чергування.*

**Галіцина, Л.** Творча гра для задоволення і заспокоєння : арттерапевтичні практики для дітей старшої групи / Л. Галіцина // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 14-16.

*Гратися, більше гратися. Саме через гру діти й розвиваються, і розслабляються. Арттерапія для малят – своєрідна творча гра, що дарує і задоволення, і полегкість. Авторка статті пропонує кілька арттерапевтичних вправ із малювання для стабілізації психоемоційного стану дітей та зниження рівня їхньої тривожності.*

**Кирик, М.** Як зайняти дитину, маючи лише папір та олівці / М. Кирик // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 11 : іл. кольор.

*Якщо у вас є лише папір та ручка або олівці, ви можете запропонувати дитині доповнити заздалегідь підготовлені контури-основи: стовбур дерева без крони; основи та пелюстки для квітів; листочки різної форми; личка, яким потрібно домалювати зачіски; крильця метеликів, які треба розмалювати; геометричні фігури (їх можна перетворити на якісь предмети чи об'єкти).*

**Ківкова, Л.** Браслетики дружби / Л. Ківкова // Дошкільне виховання.

- 2022. - N 6. - Обкл. 3 : іл. кольор.

*Коли до дитсадків приходять нові родини, чудовим способом знайомства може стати спільна творча діяльність. Наприклад, можна виготовити подарунки на знак дружби і єднання – патріотичні браслетики з підручних матеріалів. Дорослі готують основу, а діти прикрашають її, обмотуючи жовтими і синіми нитками, чи смужками тканини. Скористайтеся запропонованою фотоінструкцією.*

**Ківкова, Л.** Ляльки з ниточок – подарунок діточок / Л. Ківкова // Дошкільне виховання. - 2022. - N 5. - Обкл. 3 : іл. кольор.

*Авторка статті радить разом із малятами створити ляльки з ниток за поданою фотоінструкцією. Це чудовий спосіб зайняти дітей, відвернути їхню і свою увагу від тривожних думок. Такі ляльки можуть стати подарунками-оберегами для наших захисників і захисниць.*

**Корюковська, Л.** Морозиво, що не тане : заняття для дітей старшої групи / Л. Корюковська // Дошкільне виховання. - 2023. - N 5. - С. 18-19.

*Мета заняття: стимулювати бажання дітей створювати ігрові атрибути власноруч; учити акуратно працювати з папером та клеєм; формувати вміння розподіляти ролі під час сюжетно-рольової гри; розвивати творчі здібності, уяву, дрібну моторику; виховувати відповідальність, старанність.*

**Малько, А.** Диво-глину дослідили й з неї поросят зліпили : інтегроване заняття для дітей старшої групи / А. Малько // Дошкільне виховання. - 2022. - N 3/4. - С. 26-29.

*Мета заняття: у процесі дослідницької діяльності продовжувати закріплювати знання дітей про властивості піску і глини; удосконалювати вміння ліпити з глини, передаючи форму, пропорції деталей, щільно з'єднувати їх способом притискання, примазування.*

**Остапенко, К.** Космічні малюнки : [майстер-клас] / К. Остапенко // Джміль. - 2022. - N 2. - С. 8 : іл. кольор.

*Авторка статті пропонує розглянути нетрадиційні способи малювання. Незвичайний майстер-клас навчить усіх охочих створювати дивовижні космічні пейзажі за допомогою буденних речей: фольги, ватних паличок та дисків. Оберіть одну з технік, та створіть власні незвичайні шедеври.*

**План реалізації річного** завдання з розвитку творчої діяльності дошкільників // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 16-17.

*Для того щоб полішити й урізноманітнити методичну роботу, скористайтесь орієнтовним планом реалізації річного завдання.*

**Половіна, О.** Мистецькі спілкування як основа формування культури дошкільників / О. Половіна // Дошкільне виховання. - 2023. - N5. - С.11-14.

*У статті подано основні функції, принципи, методи та прийоми художньо-педагогічних спілкувань з дітьми старшої групи. Автор пропонує алгоритм художньо-педагогічного спілкування з дітьми старшої групи «Бринить в повітрі коліскова» за картиною Архипа Куїнджі «Вечір в Україні».*

**Половіна, О.** Про що мовчить картина, або Комунікація за творами живопису для дошкільнят / О. Половіна, Л. Бутенко // Дошкільнє виховання. - 2022. - N 5. - С. 12-15 : іл. кольор.

*Мистецтво має велику силу. Зокрема воно може допомогти створити для малят атмосферу спокою і затишку. Авторки статті пропонують розглянути з дітьми теплі й зворушливі картини сучасної грузинської художниці Ніно Чакветадзе та радять як організувати фахове художньо-педагогічне спілкування за її творами.*

**Савінова, Н.** Індивідуалізація освітньої роботи: три прийоми / Н. Савінова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 18-20.

*Скористайтеся прийомами індивідуалізації роботи з дітьми, щоб поліпшити результати освітньої діяльності. До вашої уваги три прийоми роботи: «картки-помічники»; «план дій»; «завдання по колу».*

**Савінова, Н.** Плекаймо обдарованість: поради для дорослих : пам'ятка / Н. Савінова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 2. - С. 15.

*Скористайтеся порадами з пам'ятки: заохочуйте дитину самостійно продукувати ідеї; підтримуйте схильність до самостійної творчої діяльності; творіть разом із дитиною; підкреслюйте цінність кожного моменту діяльності дитини; урізноманітнюйте діяльність дитини.*

**Шулак, Л.** Яворівська забавка - запрошення в казку / Л. Шулак // Дошкільнє виховання. - 2023. - N 6/7. - С. 34-36.

*Яворівські дерев'яні іграшки-забавки – чудовий приклад українського народного декоративно-прикладного мистецтва, з яким варто ознайомлювати дошкільнят. Яскраві та неповторні народні іграшки і сьогодні викликають у малечі неабиякий інтерес. Найменшенькі залюбки бавляться ними, а старші захоплено вчать відтворювати їхні візерунки на папері. А щоб робити це було ще цікавіше, авторка пропонує до вашої уваги казку про яворівську іграшку з елементами декоративного малювання для дітей старшої групи "Як Дерев'яний Коник став кольоровим".*

## ▪ Музичне виховання



**Артеменко, М.** Пташина гостина : руханка для дітей середньої / старшої групи / М. Артеменко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 30 : іл. кольор.

*Весна завжди асоціюється з поверненням птахів до рідного краю. Тож буде вельми доречно розучити з малечю веселу руханку «Пташина гостина» (музика Наталі Котової, слова і рухи Марії Артеменко).*

**Барабаш, О.** Інструмент незвичний – гребінь музичний / О. Барабаш // Дошкільне виховання. - 2023. - № 10. - С. 34-36.

*Авторка статті поділилася прийомами видобування звуків із дерев'яного гребеня та прикладами озвучування дитячих народних пісень для шумового оркестру: "По дорозі жук", "Дибидиби".*

**Барабаш, О.** Ми з весною помандруємо, різні голоси почуємо : музичне тематичне заняття для дітей середньої групи з особливими освітніми потребами / О. Барабаш // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 36-38.

*Мета заняття: розвиваємо фонематичний та музичний слух, чуття ритму, силу голосу, велику та дрібну моторику, мовленнєве дихання, здатність до звуконаслідування.*

**Васильєва, Н.** Звучання всесвіту / Н. Васильєва // Джміль. - 2022. - № 2. - С. 24-26 : іл. кольор.

*Авторка статті пропонує послухати як звучить всесвіт у виконанні особливих, «космічних» музичних інструментів – синтезатора та органа. Прослухати твори французького композитора Жана-Мішеля Жарра та німецького композитора Ханса Циммера.*

**Несветайлова, Л.** Музика єднає : з досвіду партнерської взаємодії з батьками вихованців / Л. Несветайлова, Г. Трифонова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 37-40.

*Хочете навчити чогось дитину – спершу навчіть цього її батьків. Цей принцип миколаївські колеги вже кілька років поспіль застосовують у музичному вихованні дошкільників. Авторки статті пропонують вашій увазі короткий опис досвіду роботи з дітьми та батьками, а також сценарій веселого і надзвичайно музичного родинного свята для вихованців старшої групи та членів їхніх родин «Музична ігротека».*

**Синьчук, Є.** Казки, що оживають у звуках / Є. Синьчук // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 37-40.

*Саме ідея поєднання звуків і кольорів у казкових історіях надихнула авторку на створення серії казок-шумівок для дітей дошкільних груп «У*

*веселковім дивокраї». Діти познайомляться як із казками так і зі світом музики та музичних інструментів.*

#### ■ **Фізичний розвиток**



**Білецька, О.** Веселі руханки для всіх / О. Білецька // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 28-29.

*Дуже важливо змалечку навчити дітей дбати про своє здоров'я. А ще заохотити їх до виконання фізичних вправ, показати не тільки корисність, а й приємність таких*

*занять. Тож віршовані сюжетні руханки завжди доречні, і забагато їх не буває. Авторка пропонує віршовані комплекси загальнорозвивальних вправ та ігрові розминки в колі. Нехай ваші вихованці отримують від рухів море задоволення та приємних емоцій!*

**Білецька, О.** На старт, Україно! : фізкультурна розвага- "телерепортаж" для дітей старшої групи / О. Білецька // Дошкільне виховання. - 2023. - № 9. - С. 37-40.

*Хто ж не мріє стати телезіркою? Ваші вихованці теж, напевне, не відмовляться взяти участь у спортивній передачі й розповісти глядачам про найважливіші секрети успіху в спорті. І не тільки розповісти, а й показати на практиці, що треба робити, аби стати справжніми спортсменами. А потім із задоволенням переглядатимуть відзнятий репортаж. Та й рідним буде чим похвалитися.*

**Бондар, Л.** Система фізкультурно-оздоровлювальної роботи в дитячому садку : досвід практиків / Л. Бондар, О. Баран // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. - С. 51-55.

*Фахівці закладу дошкільної освіти м. Київ діляться досвідом: як індивідуалізують фізкультурно-оздоровлювальну роботу; як облаштовують руховий простір; як планують освітню роботу з дітьми; які види рухових активностей пропонують дітям.*

**Васильєва, С.** Фізкультура для малюків: рухові завдання й тематичний план / С. Васильєва, Л. Мацюк // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. - С. 56-59.

*Ранній період розвитку та дошкільне дитинство – найбільш сприятливий час, щоб закласти основи здорового способу життя. А це неможливо без оптимального рухового режиму. Педагогічний колектив Житомирського центру розвитку дитини приділяють багато уваги оптимізації рухової активності дітей раннього віку. Авторки статті діляться досвідом своєї роботи.*



**Вісім рухливих ігор для дітей раннього віку** // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. - С. 60-61.

*Заохочуємо до виконання фізичних вправ та пропонуємо вісім рухливих ігор для дітей раннього віку: «Чапля на болоті»; «До ведмедика в гості»; «Гостинець для котика»; «Хом'як у нірці»; «Кролики»; «Через струмочок»; «Кольорові будиночки»; «Ідемо по купинах».*

**Гнатюк, А.** Пригоди у Спортляндії : заняття з фізкультури для дітей старшої групи / А. Гнатюк, Г. Кротович // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 33-35.

*Мета заняття: продовжувати вчити дошкільнят лазити по гімнастичній стіні; удосконалювати вміння повзати в упорі стоячи, виконувати стрибки з обруча в обруч; вправляти в ходінні по похилій ребристій дошці, масажній доріжці; розвивати спритність, швидкість, кмітливість.*

**Горін, М.** Ми веселі діти, дуже любимо літо : фізкультурна розвага просто неба для дітей старшої групи / М. Горін // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 36-38 : іл. кольор.

*Настає пора рухливих ігор і забав на свіжому повітрі. Тож педагоги дошкільця невтомно вигадують захопливі сюжети і влаштовують для своїх вихованців незабутні пригоди. Авторка зі Львівщини презентує фізкультурну розвагу просто неба.*

**Горін, М.** У гості до Сороки-білобоки : заняття з фізкультури для дітей раннього віку / М. Горін // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 35-37 : іл. кольор.

*Мета заняття: вправляти малят у різних видах ходіння, бігу; удосконалювати вміння стрибати на двох ногах, просуваячись уперед; продовжувати вчити ходити по ребристій дошці, утримуючи рівновагу, підлізати під дугу, стрибати в довжину з місця.*

**Давиденко, Є.** Радо цирк малят вітає, розважає й розвиває : заняття з фізкультури для дітей старшої групи / Є. Давиденко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 1. - С. 34-35.

*Заохотити дітей dbати про своє здоров'я, показати їм, що виконувати фізичні вправи не тільки корисно, а й весело, допоможе пропонуване заняття. Співавторки пропонують запросити своїх вихованців до цирку. Але нехай вони будуть не глядачами, а артистами. Байдужих у фізкультурній залі точно не залишиться. Мета заняття: відпрацювати вправи на закріплення правильної постави, зміцнення м'язів верхнього та нижнього плечового пояса, ніг та спини.*

**Казановська, Г.** Маленькі кроки до великої перемоги : фізкультурна розвага просто неба для дітей старшої групи / Г. Казановська // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 37-40 : іл. кольор.

*Мета розваги: Учити дітей застосовувати на практиці набуті знання правил безпечної поведінки в умовах війни. Удосконалювати рухові вміння та навички під час рухливих ігор та естафет. Формувати відчуття єдності, навички взаємодопомоги та взаємопідтримки, доброзичливі стосунки між дітьми. Розвивати кмітливість, спритність, силу, швидкість, витривалість. Виховувати в дітей любов до Батьківщини, прагнення її захищати.*

**Ковальова-Чепурко, Р.** Із Патрончиком малята про безпеку вчаться дбати : фізкультурна розвага для дітей середньої групи / Р. Ковальова-Чепурко, Л. Азізова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 30-32.

*Мета гри: закріплюємо уявлення дітей про притулки для тварин, професії людей, що працюють у них. Сприяємо виникненню інтересу до волонтерства. Учимо розподіляти ролі, формуємо вміння творчо розвивати сюжет гри, діяти відповідно до ролі*

**Петровська, Ю.** Воїнів помічники на гостині в малюків : фізкультурно-музична розвага для дітей старшої групи / Ю. Петровська, О. Титюк, С. Ільницька // Дошкільне виховання. - 2023. - № 10. - С. 37-40.

*Нині перед українськими педагогами постає важливе завдання: виховувати не просто здорових та свідомих дітей, а справжніх патріотів своєї держави, готових жити і діяти заради неї. Найкращий спосіб досягти цієї мети – показати малечі яскраві взірці відповідних переконань та дій. Авторки статті пропонують приклад фізкультурно-музичної розваги, яка обов'язково залишить слід у дитячих душах.*

**Рожанська, О.** Казка про загублений черевичок : фізкультурна розвага для дітей старшої групи / О. Рожанська // Дошкільне виховання. - 2023. - № 9. - С. 34-36.

*Те, що потреба в русі є базовою для дошкільнят, відомо всім. А ще наші непосидючки люблять казки. Тож залучити малечу до створення осінньої казки за допомогою рухів – чудова ідея. Скористайтеся нагодою і подаруйте своїм вихованцям можливість не тільки ретельно розім'ятися та зміцнити здоров'я, а й відчувати себе справжніми чарівниками. Авторка статті пропонує за допомогою рухів створити власну казку про осінь – фізкультурну.*

**Сварковська, Л.** Безпека дітей під час занять з фізкультури / Л. Сварковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 47-49.

*Більшість дітей обоожнює заняття з фізкультури. Адже там можна і треба бігати, стрибати та грати з м'ячем. Щоб веселоці не затьмарилися несподіваною травмою, інструктор з фізкультури має убезпечити дошкільників під час занять. Авторка статті пропонує розглянути загальні вимоги до безпеки дошкільників під час занять з*

*фізкультури та причини травматизму дітей.*

**Сварковська, Л.** Правила безпеки під час навчання дітей основних рухів / Л. Сварковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 51-53.

*Для кожного виду рухів існують свої умови виконання та правила безпеки. Авторка статті пропонує розглянути питання, як забезпечити дітей під час бігу, стрибків, лазіння та метання.*

**Сварковська, Л.** Проводимо рухливі ігри в обмеженому просторі / Л. Сварковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 38-41.

*Діти мають удосталь рухатися, щоб зрости здоровими й повноцінно розвиватися. Проте що робити, якщо простору, щоб побігати та пострибати, немає? Авторка статті радить провести рухливі ігри, які допоможуть не лише розім'ятися, а й отримати заряд позитивних емоцій на весь день.*

**Сварковська, Л.** Професійний портрет інструктора з фізкультури / Л. Сварковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 1. - С. 48-50.

*Дитячі садки щодня впроваджують у життя ідею важливості руху й фізичних вправ. Фізичне виховання спрямоване не лише зміцнювати здоров'я дитини, а й формувати морально стійку та духовно досконалу особистість. У дитячому садку цим важливим напрямом розвитку дитини зазвичай опікується інструктор із фізкультури. Що насправді має знати, уміти й робити цей педагогічний працівник розповідає автор статті.*

**Сварковська, Л.** Що враховувати під час добору рухливих ігор / Л. Сварковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 42.

*Під час добору рухливих ігор враховуються такі чинники: педагогічні завдання; рухова підготовленість дітей, їхні інтереси та вподобання; місце гри в режимі дня; пора року та температура повітря; місце проведення гри тощо.*

**Сварковська, Л.** Як мотивувати дошкільників до занять фізичною культурою / Л. Сварковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 5/6. - С. 35-37.

*Зазвичай, щоб спонукати дітей до активності, інструктор із фізкультури промовляє на початку заняття кілька мотивувальних слів. Наприклад: «Ми з вами добре попрацювали на попередньому занятті, тож постараймося й сьогодні». Однак мотивувати дошкільників необхідно й під час заняття. Авторка дає кілька порад, як закріпити й посилити мотивацію, що вже виникла.*

**Сварковська, Л.** Як налагодити взаємодію інструктора з фізкультури та вихователя / Л. Сварковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 50-53.

*Сформувати в дітей рухові навички лише під час занять з фізкультури неможливо, адже кожний рух слід повторювати безліч разів і закріплювати в різних іграх і вправах. Самому інструктору з фізкультури не впоратися, потрібна підтримка колег. Одна з професійних функцій вихователя-методиста – організація фізкультурно-оздоровлювальної роботи в дитячому садку. Він не лише надає методичну допомогу інструктору з фізкультури, а й скеровує співпрацю всіх педагогічних працівників дитячого садка. Авторка статті підкаже, як поліпшити таку діяльність.*

## **6. Ігри та свята в родинному колі та в дитячому садку**



**Алгоритм підготовки освітньої гри :** [покрокова інструкція] // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 3/4. - С. 22.

*Скористайтеся алгоритмом підготовки освітньої гри: створіть сюжет; визначте цілі; розподіліть ролі; придумайте випробування й правила ігрового світу; розробіть ігрову механіку та оберіть ігрові елементи; подбайте про відзнаку.*

**Байєр, О.** Ігрова компетентність дошкільників: що врахувати під час оцінювання / О. Байєр, Г. Григоренко // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 3/4. - С. 25-29.

*Авторки статті пропонують проаналізувати основні види ігор старших дошкільників: сюжетно-рольові ігри, театралізовані ігри, ігри з правилами. Щоб оцінити рівень сформованості ігрової компетентності дітей можна скористатися готовим експертним листком.*

**Барабаш, О.** Лісом гуляємо, Різдво шукаємо... : різдвяно-новорічне свято для дітей різновікової логопедичної групи / О. Барабаш // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 36-40.

*Що то за зима без різдвяного свята? І що за свято без ігор, таночків, пісень і веселих пригод? Хочете подарувати малечі незабутню зимову розвагу? Запросіть у гості Зиму, зберіть друзів – лісових мешканців і вирушайте всі разом до дідуся Різдвяника по подарунки!*

**Білецька, О.** Українські діти зустрічають літо : фізкультурне свято просто неба для дітей дошкільних груп / О. Білецька // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 36-40.

*Яке воно – літо? Веселе, яскраве, бадьоре, сповнене ігор та розваг просто неба. А чи може літо бути патріотичним? Авжеж! Скористайтеся поданим конспектом і зустріньте літо, разом із малечею, захопливим фізкультурним святом. Нехай воно подарує вашим вихованцям радість та наснагу, згуртує їх і додасть віри у свої сили та в Перемогу!*

**Бойко, Н.** Мандрівка до Країни іграшок : заняття для дітей середньої групи / Н. Бойко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 31-33 : іл.

*Мета заняття: розширювати знання дітей про традиційні українські іграшки; закріплювати знання про матеріали, з яких виготовляють сучасні іграшки, їхні властивості, а також правила поводження з іграшками; учити дітей виготовляти іграшки в техніці оригамі; закріплювати вміння працювати з кольоровим папером, згинати, складати, розгладжувати папір; розвивати зв'язне мовлення, дрібну моторику, логічне мислення; виховувати бережне ставлення до іграшок.*

**Бонь, Н.** Пригоди в Сонячній системі : театралізована розвага для старших дошкільнят та молодших школярів / Н. Бонь // Джміль. - 2022. - № 2. - С. 30-32 : іл. кольор.

*Театралізована розвага про пригоди планет Сонячної системи. Дійові особи: Сонце, Меркурій, Венера, Земля, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун, Чорна Діра, Комета, земляни, Даринка, Петрусь, кіт Мурчик.*

**Брайко, Т.** З лялечками граємося – стресу позбуваємося / Т. Брайко, Л. Аністратенко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 28-31.

*Скористайтеся досвідом колег і подаруйте своїм вихованцям чарівних лялечок-помічниць. Ці іграшки не тільки допоможуть дітям подолати стрес і надмірну тривожність, а й посприяють їх розумовому та естетичному розвитку. Авторки статті розповідають, як «працює» антистрес-іграшка.*

**Вінтоняк, І.** Ігри з кришечками / І. Вінтоняк // Джміль. - 2022. - № 1. - С. 19 : фот. кольор.

*Створюємо самостійно ігри для розвитку логічного мислення та посидючості.*

**Воробей, Н.** Кіт будує собі хату : ігрове заняття для дітей середньої групи / Н. Воробей // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 24-25 : іл. *Сьогодні, як ніколи, актуальне завдання збереження психологічного здоров'я дітей і зняття емоційного напруження. І перевіреними ефективними методами, що допомагають розв'язати його, є пісочна та казкотерапія. Скористайтеся пропонованим конспектом заняття з використанням цих методів, і ви побачите, як "оживлення" літературних творів сприяє розвитку позитивних рис характеру і*

творчого потенціалу малят, як вони навчаються усвідомлювати та передавати свої емоції й почуття. Читання вірша Ганни Чубач "Кім будує собі хату".

**Вороніна, Л.** Ігри спортивні... настільні! : посібник для дітей дошкільних груп / Л. Вороніна // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 26-27.

*Авторка статті пропонує створити настільну гру для своїх вихованців. Подано опис посібника для дітей дошкільних груп – настільний футбол та баскетбол. Нехай діти насолоджуються спортивними матчами за будь-якої погоди та за будь-яких обставин.*

**Галас, В.** Веселий кемпінг : тематичний день просто неба для дітей старшої групи / В. Галас, І. Натуркач // Дошкільне виховання. - 2023. – № 8. - С. 20-22.

*Закарпатські педагоги пропонують обрати незвичний формат для святкування випуску. Подарувати дітям сповнений цікавих подій та яскравих емоцій день у... кемпінгу! Діти об'єдналися в команди, розподілили обов'язки і поведилися мов справжні туристи: спали в наметах, готували їжу на багатті (звісно, під наглядом і з допомогою дорослих), самі прали свій одяг... А ще ж були ранкове та вечірнє кола біля багаття, пісні, різноманітні ігри та змагання – усього й не злічити! Співавторки упевнені: такий тематичний день можна провести з будь-якої нагоди.*

**Галіцина, Л.** Налагоджуємо контакт: цікаві ігри для малят / Л. Галіцина // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 16-17 : іл. кольор.

*Діти, в усі часи і за будь-яких обставин, залишаються дітьми. І їхня потреба у грі нікуди не зникає. Та головне – гра допомагає малятам відновлювати внутрішній спокій, позбуватися тривожності, а ще налагоджувати контакти в новому колективі. Обираючи ігри для вихованців, важливо враховувати їхні індивідуальні особливості. Якщо у вашій групі є гіперактивні чи сором'язливі дітлахи, то добірка, упорядкована авторкою – саме для вас.*

**Гаріпова, Л.** Чим багата українська хата : сюжетно-рольова гра для дітей старшої групи / Л. Гаріпова, О. Іскра, Г. Климчук // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 15-17.

*Мета гри: закріплювати знання дітей про український народний побут, народні звичаї та традиції, національний одяг, усну народну творчість; поповнювати активний словник новими словами; формувати вміння працювати з тістом, продовжувати ознайомлювати з технологією приготування вареників; розвивати зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, мислення, дрібну моторику; виховувати повагу до народних традицій.*

**Горін, М.** Ми веселі діти, дуже любимо літо : фізкультурна розвага просто неба для дітей старшої групи / М. Горін // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 36-38 : іл. кольор.

*Настає пора рухливих ігор і забав на свіжому повітрі. Тож педагоги дошкільця невтомно вигадують захопливі сюжети і влаштовують для своїх вихованців незабутні пригоди. Авторка зі Львівщини презентує фізкультурну розвагу просто неба. Тож не зволікайте і запросіть на гостину Літо!*

**Євченко, Я.** Побудуємо ми дім... : сенсорно-пізнавальні ігри для дітей раннього віку / Я. Євченко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 23.

*Послабити стрес та заохотити дітей до цікавої діяльності допоможуть авторські ігри для наймолодших, якими ділиться вихователь із Києва. За допомогою паличок для лічби, спагеті або невеличких гілочок діти викладають будинок за схемою. За допомогою кольорового пластиліну або маси для ліплення малята "ремонтують" меблі.*

**Демчук, О.** Притулок для тварин "Щасливі хвостики" : сюжетно-рольова гра для дітей старшої групи / О. Демчук // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 26-29.

*Мета гри: закріплюємо уявлення дітей про притулки для тварин, професії людей, що працюють у них. Сприяємо виникненню інтересу до волонтерства. Учимо розподіляти ролі, формуємо вміння творчо розвивати сюжет гри, діяти відповідно до ролі*

**Дмишко, Ю.** Фломастери – то прецікаві речі, що не дадуть занудьгувати малечі : ігри для дітей дошкільних груп / Ю. Дмишко // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 20-21 : іл. кольор.

*Креативному педагогу для організації розвивальної роботи з дітьми достатньо і коробки з фломастерами. Ігри з фломастерами допоможуть невимушено розв'язати багато розвивальних і навчальних завдань: закріплювати знання назв кольорів спектра, навички порядкової та кількісної лічби в межах 10; учити дітей установлювати взаємозв'язки між предметами, аналізувати та робити висновки; сприяти розвитку дрібної моторики, фантазії, зорової та слухової пам'яті, зв'язного мовлення.*

**Зарва, С.** Багатогранний флексагон : іграшка-сюрприз для корекції та розвитку мовлення дітей старшої групи / С. Зарва, Т. Бушанова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 10. - С. 30-31.

*Авторки презентують розвивальну іграшку, яку легко виготовити власноруч. Достатньо скласти смужку паперу в певний спосіб, розмістити (намалювати чи наклеїти) на його поверхнях відповідні*

зображення – і отримати захопливу іграшку, за допомогою якої можна розв'язати чимало навчальних та розвивальних завдань. Як приклад, авторські інтелектуальні тематичні іграшки "Смачно та корисно" і "Птахи".

**Кирик, М.** Ігри з крейдою надворі / М. Кирик // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 14-15 : іл. кольор.

*Чим можна зайняти дітей під час прогулянки, маючи при собі тільки упаковку крейди? Та ще й так, щоб час для малечі минув цікаво і з користю? Авторка пропонує п'ять простих і захопливих ідей, які можна використати під час прогулянки.*

**Кирик, М.** Як зайняти дитину, маючи лише папір та олівці / М. Кирик // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 11 : іл. кольор.

*Якщо у вас є лише папір та ручка або олівці, ви можете запропонувати дитині доповнити заздалегідь підготовлені контури-основи: стовбур дерева без крони; основи та пелюстки для квітів; листочки різної форми; личка, яким потрібно домалювати зачіски; крильця метеликів, які треба розмалювати; геометричні фігури (їх можна перетворити на якісь предмети чи об'єкти).*

**Коваленко, А.** Юні робототехніки : заняття з конструювання для дітей старшої групи / А. Коваленко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 23-25.

*Мета гри: учимо дітей створювати робіт із деталей пластмасового конструктора. Розвиваємо просторове мислення, пам'ять, увагу, логіко-математичні та сенсорні здібності.*

**Кравчук, Я.** Музичні ігри просто неба / Я. Кравчук // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 39-40 : іл. кольор.

*У теплу пору року більшість часу малята проводять надворі. Авторка статті пропонує збагатити їхнє дозвілля веселими народними іграми в супроводі українських пісень.*

**Лохвицька, Л.** Хвилинки спокою і відпочинку : психогімнастичні техніки для дітей старшої групи / Л. Лохвицька, О. Михайленко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 18-19.

*Ніщо так не допомагає знизити тривожність як психогімнастичні вправи, ігри, етюди і... процес їх створення. Знаходьте оригінальні сюжети, яскраві образи та влучні слова, що допоможуть розслабитись і відновити внутрішню гармонію і вашим вихованцям, і вам самим. Співавторки пропонують вашій увазі кілька психогімнастичних технік для дітей старшого дошкільного віку.*

**Ляшенко, О.** Інтелектуальні ігри / О. Ляшенко, Н. Радоміцька, Н. Сич // Дитячий садок. Мистецтво. Шкільний світ. - 2022. - № 1. - С. 4-94 : іл.

*Гра – це "чарівна скрипка", за допомогою якої можна навчити*



*дитину читати, писати, а найголовніше мислити, спостерігати, доводити, розуміти й творити.*

**Манжуньянова, О.** Відкриваємо піцерію : гра-стратегія для дітей старшої групи за участі дорослих / О. Манжуньянова // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 20-22 : іл. кольор.

*Мета заняття: вчити дітей планувати свої дії, домовлятися, працювати в команді. Формувати уявлення про роботу піцерії та про професію піцамейкера. Вправляти в розв'язуванні арифметичних задач із використанням моделей паперових грошей.*

**Михлик, Ю.** Місто для машинок : заняття з конструювання для дітей раннього віку / Ю. Михлик // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 22-23 : іл. кольор.

*Мета заняття: формувати в малюків уміння конструювати; сприяти розвитку мовлення, мислення, уяви, елементарних математичних уявлень, налагодження позитивної взаємодії між дітьми.*

**Мірошніченко, Т.** Організація дитячих свят у закладі дошкільної освіти в умовах карантинних обмежень / Т. Мірошніченко // Вересень. – 2021. – № 4. – С. 100-108.

*У статті розглянуто питання організації дитячих свят у закладах дошкільної освіти з урахуванням нових карантинних обмежень. Подано методичні рекомендації музичним керівникам та вихователям щодо проведення виховного заходу на відкритому повітрі. Висвітлено переваги використання сучасних форм проведення виховних заходів у формі квесту. Запропоновано авторський сценарій осіннього свята у формі квесту «У пошуках чарівної скрині Осені».*

**Міщанчук, С.** Як народжується книжка : свято для дітей середньої та старшої груп / С. Міщанчук, М. Прох // Дошкільне виховання. - 2022. – № 1. - С. 25-27.

*У сучасному світі гаджети дедалі більше витісняють друковані видання із життя дорослих і дітей. Як же зробити книжку добрим другом малят? Авторки статті пропонують захопливу мандрівку від паперового комбінату до друкарні, де ваші вихованці дізнаються багато нового, чудово розважаться і обов'язково зацікавляться. Дійові особи свята: Книжкова Фея, Директорка паперового комбінату, Поетеса, Художник, Працівниця друкарні, Оленка, вихованці середніх та старших груп.*

**Музика, Г.** Разом забавляємося й доброго навчаємося : дидактичні ігри для дітей середньої й старшої груп / Г. Музика, І. Карнаух // Дошкільне виховання. - 2023. - № 11. - С. 20-22.

*Ігор морального спрямування забагато не буває. Тож якщо ви хочете збагатити свою педагогічну скарбничку цікавими іграми, завдяки яким*

*ваші вихованці зможуть наочно переконатися в перевагах доброти, чуйності, справжньої дружби, разом поміркувати над непростими моральними ситуаціями, повправлятися в добрих справах – скористайтеся творчим доробком вихователів із Черкащини.*

**Несветайлова, Л.** Музика єднає : з досвіду партнерської взаємодії з батьками вихованців / Л. Несветайлова, Г. Трифонова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 37-40.

*Авторки статті пропонують сценарій веселого і надзвичайно музичного родинного свята для вихованців старшої групи та членів їхніх родин «Музична ігротека».*

**Омельченко, Н.** Чарівне сонечко : музична рухлива гра для дітей дошкільних груп / Н. Омельченко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 22-23.

*Авторка презентує музичну гру просто неба. Усе, що потрібно для проведення – прості атрибути, які легко виготовити власноруч: костюм Сонечка, парасолька жовтого кольору із прикріпленими до неї по краях жовтими стрічками (за кількістю дітей).*

**Паляниця, К.** З тваринками граємось, у мовленні вправляємось : ігри для дітей старшої групи / К. Паляниця // Дошкільне виховання. - 2023. – № 8. - С. 24-25.

*Тренування мовленнєвих навичок дітей – процес тривалий і часом доволі одноманітний. Однак педагоги дошкільця знають, як зацікавити малят. Рецепт простий: гра + рух + незвичайні атрибути. Авторка статті пропонує поповнити свою методичну скарбничку іграми із симпатичними тваринками, яких легко змайструвати зі втулок від паперових рушників. Надихайтесь і беріться до гри!*

**Понікарчик, С.** Веселі пригоди мишенят : розвага для дітей середньої групи / С. Понікарчик, О. Махначева // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 38-40 : іл. кольор.

*Авторка статті радить додати у спілкування з дітьми доброго гумору! Не лінуватися вигадувати захопливі історії, перетворюватись на різних персонажів і пропонувати перевтілюватись дітям. Маленькі «мишенята» залюбки виконують фізичні вправи, звукову та пальчикову гімнастику і навіть заграють на сопілках – аби лиш потішити діда й бабу, що дивовижно нагадують їхніх любих педагогів. Ця весела розвага стане чудовим подарунком не тільки для її учасників, а й для вихованців інших груп, якщо «мишенята» запросять їх до себе.*

**Ряба, Л.** Пригоди в зимовому лісі : сценарій-казка / Л. Ряба // Джміль. - 2022. - № 1. - С. 28-31: фот. кольор.

*Віршована вистава про пригоди братика і сестрички у зимовому лісі, їхню дружбу з лісовими мешканцями.*

**Сільчук, Л.** У пошуках веселих ноток : весняне свято для дітей старшої групи та їхніх родин / Л. Сільчук // Дошкільне виховання. - 2022. - N 1. - С. 36-40.

*Чудова ідея – зустріти весну пісенькою, для якої діти самі відшукують кожнісіньку нотку. Теплі віршовані привітання, яскраві таночки, паперовий оркестр... Ані маленьким артистам, ані їхнім гостям не доведеться нудьгувати. І навіть Фальшива Нота на такому щирому святі набуде нового, гармонійного звучання!*

**Сім елементів, щоб** створити сюжет освітньої гри // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 23.

*Щоб створити сюжет освітньої гри, вихователям запропоновано використовувати набір ігрових елементів: таємниця, дія, виклик, ризик, невизначенність, видимий прогрес, емоційна залученість.*

**Сім ігор, що** допоможуть дітям познайомитися // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - N 3/4. - С. 24.

*Для того, щоб допомогти дітям познайомитися, налагодити контакт і водночас відволіктися від сумних думок в евакуації чи в бомбосховищі, організуйте ігри-знайомки. До уваги кілька варіантів.*

**Яцук, Н.** Різдвяні свята : заняття для дітей старшої групи / Н. Яцук // Дошкільне виховання. - 2023. - N 11. - С. 23-25.

*Мета заняття: розширювати й поповнювати знання дітей про різдвяні свята та традиції їх святкування; продовжувати ознайомлювати з українським посудом та його призначенням; спонукати дітей до "приготування" куті – добирання картинок із зображеннями необхідних продуктів; закріплювати навички сервірування столу; розвивати рухові навички, спритність, увагу; виховувати шанобливе ставлення до українських народних традицій.*

## **7. Сімейне виховання. Робота з родиною**

**Артемова, Л.** Зберегти дітей - гуманітарна місія сьогодення / Л. Артемова // Дошкільне виховання. - 2022. - N 3/4. - С. 3-8.

*Авторка статті пропонує дієві поради батькам щодо збереження емоційного здоров'я дітей в умовах війни.*

*Адже нині малята переживають події, важкі навіть для дорослих. Для дитячої ж психіки такий стрес може стати руйнівним. З огляду на це, психологічний захист малечі має стати нашим ключовим завданням. Запропоновано створення безпечного інформаційного поля, дієві способи припинення дитячих вередувань, ігри для малят та поради батькам.*



**Волошина, А.** "Як минув твій день?" : 60 неформальних запитань до дитини / А. Волошина // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 10-11.

*Авторка пропонує добірку запитань, відповіді на які дадуть вичерпну інформацію про день вашої дитини у дитсадку.*

**Іванова, Н.** Марафон родинного книгочитання : тематичний тиждень для дітей молодшої групи та їхніх сімей / Н. Іванова // Дошкільне виховання. - 2022. - № 1. - С. 18-19.

*Як залучити батьків та дітей до спільного читання книжок? Авторка статті радить скористатися ідеєю родинного марафону, апробованою в одному з миколаївських дитсадків. Кожен день тижня має свою тему, і педагоги пропонують родинам ознайомитися з певною книжкою чи літературним твором, поєднавши читання із практичними діями. Добре, якщо батьки ділитимуться світлинами, але пам'ятайте: головне – не фотозвіти, а пережиті емоції та час, проведений разом із дітьми.*

**Іршак, І.** Як упоратися з дитячими сльозами : [поради для батьків] / І. Іршак // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 12-13.

*Часом дитячі сльози бувають аж надто гіркими й невпинними. Як же заспокоїти малечу? Як перетворити процес «зцілення від сліз» на захопливу гру? Спробуйте. А допоможуть вам практичні, хоч і децю незвичні, поради авторки статті та її терапевтична казка «Про маленьку Маринку і солону сльозинку».*

**Кабанцева, А.** Пам'ятка для батьків у час воєнної небезпеки / А. Кабанцева // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 10.

*Зараз, як ніколи, важливо, аби педагоги й батьки дошкільнят об'єднали свої зусилля, налагодили співпрацю і діяли злагоджено. Авторка дає важливі поради, які допоможуть батькам підтримати своїх малюків і не розгубитися у стресових умовах.*

**Кабанцева, А.** Як пережити війну і не втратити здоровий глузд : поради дорослим / А. Кабанцева // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 7-9.

*Зберігати спокій і розважливість за будь-яких обставин – уміння важливе, а під час війни життєво необхідне. Авторка статті пропонує поради та практичні прийоми, які допоможуть дорослим стабілізувати свій емоційний стан і надати підтримку дітям у стані психологічного напруження.*

**Кирик, М.** Ігри з крейдою надворі / М. Кирик // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 14-15 : іл. кольор.

*Чим можна зайняти дітей під час прогулянки, маючи при собі тільки упаковку крейди? Та ще й так, щоб для малечі час минув цікаво і з користю? Авторка пропонує п'ять простих і захопливих ідей, які можна*

*використати під час прогулянки.*

**Киця, Н.** Книжковечори : сімейні читання творів Надії Гуменюк / Н. Киця // Дошкільне виховання. - 2022. - № 1. - С. 22-24.

*Найкращий спосіб прилучити дитину до книжки – зробити читання щоденним ритуалом, а ще краще – родинною традицією. Однак не всім батькам вистачає педагогічних знань, аби вдало обрати твори, мотивувати малюка і зробити спілкування справді розвивальним. Авторка статті пропонує допомогу – розробки «книжковечорів».*

**Лисогор, С.** Адаптація до дитячого садка : поради для дорослих та ігри для малят / С. Лисогор // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 8-12.

*Авторка статті дає поради як готувати малечу до відвідування дитсадка, як налаштувати батьків, як налагодити взаємодію між педагогами і вихованцями, як працювати з дітьми.*

**Литвиненко, І.** Шукаємо опори в кризових ситуаціях : психопрактики для дітей і дорослих / І. Литвиненко // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 3-6.

*Війна – тяжке випробування. Але в наших силах пройти його з гідністю та мінімізувати втрати, яких воно може завдати нашим дітям. Про найважливіші опори, що допомагають зберегти психічне і фізичне здоров'я дорослих та дітей у ситуації тривалого стресу, розмірковує авторка. Корисний бонус – практичні вправи на щодень, які допоможуть малечі опанувати найважливіші вміння для відновлення та збереження психічного здоров'я.*

**Несветайлова, Л.** Музика єднає : з досвіду партнерської взаємодії з батьками вихованців / Л. Несветайлова, Г. Трифонова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 6/7. - С. 37-40.

*Хочете навчити чогось дитину – спершу навчіть цього її батьків. Цей принцип миколаївські колеги вже кілька років поспіль застосовують у музичному вихованні дошкільників. Авторки статті пропонують вашій увазі короткий опис досвіду роботи з дітьми та батьками, а також сценарій веселого і надзвичайно музичного родинного свята для вихованців старшої групи та членів їхніх родин «Музична ігротека».*

**Романюк І.** Батьки і вихователі: діємо разом : дистанційна форма комунікації та організації освітнього процесу в ЗДО / І. Романюк // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 9-13.

*Взаємодія з родинами – важливий напрям діяльності закладу дошкільної освіти за будь-якої форми роботи, однак за дистанційної він стає пріоритетним. Батьки, які у своїй більшості не мають педагогічної освіти, повинні стати помічниками, асистентами і партнерами вихователів. А для цього потрібно, насамперед, зрозуміло й чітко*

пояснити, що саме вони можуть зробити, а також постійно підтримувати зв'язок. У поданій статті авторка дає дієві алгоритми і конкретні матеріали, якими зможете поділитися з батьками своїх вихованців.

## 8. Готуємося до школи

**СКОРО ДО ШКОЛИ**



**Гурковська, Т.** Щоб дитина не загубилася в школі: поради турботливим батькам / Т. Гурковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 5/6. - С. 43-45.

*Педагоги та батьки майбутніх першачків переймаються тим, наскільки діти готові до навчання в школі. Іноді в перші дні перебування в школі дитина потрапляє в такі ситуації, які можуть перекреслити всі зусилля дорослих щодо формування її готовності. Скористайтеся матеріалами статті, щоб допомогти батьками уникнути таких ситуацій.*

**Лебідь, Г.** Квест-технологія як один із найефективніших засобів забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою / Г. Лебідь, Л. Деньговська // Вересень. - 2022. - № 1. - С. 50-61.

*Упровадження інноваційних технологій в освітній процес передбачає відповідну підготовку педагога до застосування інновацій. У статті визначено особливості забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою засобами квест-технології. Подано структуру поєднання змісту освітніх напрямів Базового компонента дошкільної освіти та освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. Здійснено порівняльний аналіз освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» Базового компонента дошкільної освіти і освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.*

**Мойзріст, О.** Які вміння допоможуть дитині адаптуватися до нового колективу / О. Мойзріст // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 5/6. - С. 46-47.

*Одна з умов успішної адаптації дитини до навчання в школі – розвинені комунікативні вміння. Які саме - дізнайтеся зі статті.*

**Які навички знадобляться** дитині в школі : буклет // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 60-61.

*Скористайтеся буклетом, щоб допомогти батькам вихованців підготувати дітей до шкільного навчання.*

## 9. Робота з особливими дітьми



**Бавольська, О.** Корекція психофізичного розвитку дітей із особливими освітніми потребами засобами доповненої реальності інтерактивної платформи Briolight / О. Бавольська, А. Василів // Вересень. - 2021. - № 1. - С. 69-74.

У статті висвітлено можливості застосування інструментів інтерактивної платформи Briolight як ефективного засобу корекції порушень психофізичного розвитку дітей із особливими освітніми потребами. Їх застосування ґрунтується на положеннях комплексного залучення провідних аналізаторів.

Визначено основні характеристики інструментів та зміст означеної технології. Розкрито особливості використання таких інструментів інтерактивної платформи Briolight. Обґрунтовано доречність застосування інструментів інтерактивної платформи Briolight у корекційно-розвитковій роботі з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку. Окреслено функції педагога, який застосовує цю технологію в корекційно-розвитковій роботі.

Означено перспективи в поглибленому й докладному дослідженні ефективності застосування названого інструменту під час підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти та інклюзивно-ресурсних центрів.

**Веремчук, О.** Гарбузикові подарунки : корекційно-розвивальне індивідуальне заняття з дитиною старшої групи з ООП / О. Веремчук // Дошкільне виховання. - 2023. - № 8. - С. 34-36.

*Мета заняття: розширювати й уточнювати знання дитини про дари осені, зокрема про гарбуз; закріплювати вміння працювати з кольоровим тістом; розвивати мовленнєве дихання, слухову увагу, інтонаційну виразність мовлення, пам'ять, мислення, дрібну моторику.*

**Волошина, А.** Світ, комфортний для всіх : освітня діяльність дітей старшої групи за книжкою О. Драчківської "Зайчик-нестрибайчик подорожує" / А. Волошина // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 29-31.

*Авторка статті радить обговорити з вихованцями проблеми інклюзії, безбар'єрності й доступності простору міста / села для людей з різними потребами, зокрема для тих, хто пересувається на колісному кріслі.*

**Воробей, Н.** Іграшка-подружка : заняття для дітей старшої групи / Н. Воробей // Дошкільне виховання. - 2023. - № 5. - С. 30-32.

*Мета заняття: створюємо умови для підтримання психічного здоров'я вихованців, зокрема дітей з ООП; формуємо навички саморегуляції, вміння скеровувати свою активність та завдяки цьому виводити себе зі стану тривожності, напруженості.*

**Германюк, О.** Разом з милим слоненятком розважалися малятка : заняття для дітей з розладами аутистичного спектра / О. Германюк // Дошкільне виховання. - 2022. - № 5. - С. 34-35 : іл. кольор.

*Мета заняття: удосконалювати вміння дітей групувати предмети за кольором та величиною; сприяти розвитку графомоторних навичок, зорового і тактильно-рухового сприймання предметів довкілля, використовуючи практичні посібники «Слоненя», «Ведмедик», «Автобус», картонні геометричні фігури.*

**Карабаєва, І.** Як організувати роботу з гіперактивною дитиною / І. Карабаєва // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 1. - С. 41-47.

*Майже в кожній групі є хоча б одна дитина з розладом дефіциту уваги та гіперактивністю (РДУГ). Але не всі вихователі одразу знаходять підхід до такого вихованця. Щоб допомогти педагогам налагодити взаємодію з дітьми з РДУГ, разом із практичним психологом проведіть для них консультацію та надайте відповідні рекомендації, скориставшись рекомендаціями спеціаліста.*

**Котова, Л.** Пригоди жабки Кваки : індивідуальне логопедичне заняття з дитиною старшої групи із ЗНМ / Л. Котова // Дошкільне виховання. - 2022. - № 3/4. - С. 23-25 : іл. кольор.

*Мета заняття: формувати елементарні мовленнєві навички дитини у вигляді будь-яких звукових проявів; вправляти в умінні наслідувати вимову голосних звуків; вводити у словник звукові комплекси; розвивати артикуляцію, мовленнєве дихання, зорово-моторну координацію.*

**Миронова, С.** Інклюзивна група в дитячому садку: що робить вихователь / С. Миронова, М. Буйняк // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 54-57.

*Професійна діяльність вихователя інклюзивної групи відрізняється від діяльності вихователя групи без інклюзивного навчання. Авторки статті дають поради, які знання й навички потрібні вихователю для роботи в інклюзивній групі; яка роль вихователя в команді психолого-педагогічного супроводу; як організовувати освітній процес відповідно до рівня підтримки дитини.*

**Миронова, С.** Професійні функції вихователів у звичайних та інклюзивних групах : пам'ятка / С. Миронова, М. Буйняк // Вихователь-



методист дошкільного закладу. - 2022. - № 2. - С. 58-59.

*Скористайтеся пам'яткою, в якій розглянуто особливості функцій вихователя у звичайних та інклюзивних групах. Вихователь інклюзивної групи, окрім специфічних професійних функцій, має виконувати функції вихователя звичайної групи.*

**Чмих, Н.** Помпони кольорові до гри завжди готові : дидактичні ігри та вправи для дітей старшої групи із ЗПР / Н. Чмих // Дошкільне виховання. - 2022. - № 6. - С. 16-19 : іл. кольор.

*Педагоги, що виховують малят із затримкою психічного розвитку, невтомно шукають нові ефективні методи і прийоми для роботи з ними. Авторка статті пропонує добірку ігор та вправ з використанням кольорових помпонів. Вони обов'язково сподобаються вашим вихованцям і допоможуть у розв'язанні цілої низки навчальних і корекційно-розвивальних завдань. Метою заняття є ознайомлення дітей із кольорами та величинами; вправляти в добиранні відповідних кольорів; учити діяти за інструкцією, встановлювати логічну послідовність; розвивати логічне мислення, увагу, дрібну моторику.*

**Царькова, Т.** "Граматичні смужки" - наочний мовленнєвий тренажер / Т. Царькова, О. Сидорова // Дошкільне виховання. - 2023. - № 4. - С. 20-22.

*До вашої уваги авторський багатофункціональний дидактичний посібник «Граматичні смужки», який використовують у своїй роботі з дітьми з недорозвиненням мовлення. Це забезпечує надзвичайно високу насиченість логопедичних занять. При цьому різноманітні ігри та вправи на основі опорних моделей сприяють формуванню не лише мовленнєвих процесів, а й інших, тісно пов'язаних із мовленнєвою діяльністю: уваги, пам'яті, дрібної та артикуляційної моторики, дихання, словесно-логічного мислення.*